UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato in primam Digesti Veteris Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Pignoribus & hypothecis, & qualiter contrahatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96393

Visual Library

h.d. De quo dic' plene vt no. in l. rogaſti. ꝟ. ſi cer. peta.

§. Si predium. Opp. quod tale factum non conſueuit locari. vt l. naturalis. §. at cum do. ꝟ. eo. Sol. debes intelligere, quod tunc fuit locata re ipſa, ꝛ non factum pignoratitium fuit locatum, ꝛc.

LEX XXII.

Apud Labeonem. Qui rē experiēdam recepit, quid ex re interim lucratur domino reddere debet, ꝛc.

§. Item apud. Si res datur experienda, emptione perfecta datur actio ex vēdito, alias preſcriptis verbis, hoc dicit.

§. Si cum emere argentum. Is, cui res inſpicienda datur, non tenetur de caſu contingente cum res reportatur, ſed de dolo ꝛ culpa hac actione tenetur. hoc dicit. quem caſum no. ꝛc.

LEX XXIII.

a **Quoties.** a Hic tractat gl. vnam materiam de qua plene per doc. in l. ex placito. ꝛ dixi plene in l. j. ꝟ. de condictiōe ex lege. ꝛ hic reperit vna diſtinctio, que multa dicit, ſed non dicit veritatē.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Quoties. Et ad huius intelligentiam vide Barto. in l. ſed ꝛ ſi me putem. §. j. circa fi. ꝟ. de condi. inde. ꝛ in rub. ꝟ. eo.

LEX XXIIII.

a **Si tibi polienda.** a Si ſuſcipit opus faciēdū gratis, eſt mandatum, ſi per mercedem in pecunia, eſt locatio, alias eſt contractus innominatus. h.d.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si tibi polienda. Et iſtum tex. in fin. multum ponderat no. Bar. in l. fin. in j. q. C. de contrahen. emp.

LEX XXV.

Duo. Habuiſtis ꝟ. de eo qui recipit rem inſpiciendam volens eam emere, hic de eo qui recipit eam inſpiciendam cauſa delectationis vel euidentioris cognitionis, quo caſu de culpa tenetur, ꝛ preſcriptis verbis agitur.

LEX XXVI.

Titius. Si pecunia datur, vt ex eius vſuris tributa dantis ſoluantur, contractus innominatus eſt, ideo actione preſcriptis verbis agitur, ꝛ periculum pecunie ad recipientem nō pertinet. hoc dicit.

LEX XXVII.

a **Si operas.** a Si opere pro operis dant, hac actione agitur. h.d.

ADDITIO.

a POMA. ¶ ¶ Si operas. Vide Panor. conſi. xlv. in j. col. ij. volumi. Fely. in c. cum Bertholdus. ver. tertio limita. de re iudic. ꝛ in c. ſeq. ꝛ in c. quamuis. eod. titu.

Liber vigeſimus.

De pignoribus, & hypothecis. Rubrica i.

¶ Glo. continuat, dic vt in ea. Quero quare Iuriſconſulti ponunt iſtos tres titulos de pignoribus ſeparatos a titulo de pignoratitia actione? Gloſſ. hoc examinat in prima conſtitutione huius libri. §. tertio. Dic vt ibi, quam glo. no. bene, ꝛc.

LEX I.

1 ☞ Obligatio bonorum porrigitur ad preſentia ꝛ futura, etiā ſi non dicatur, ſuorum vel ad ſe ſpectantium.

Conuentio. Obligatio generalis porrigit ad bona p̄ſentia ꝛ futura, ſed obligatio certe rei nō ꝯhit etiā in illa re poſtea debitoris effecta, ſi creditor ſciēs fuerit. h.d. Et nota hoc p̄ncipiū, ꝛ in hoc prin. poteſt caſus poni duobus mo. Primo, qd recepta ſit obligatio bonorum preſentium vel poſtea queſitorū quaſi dicat, poſſunt obligari bona preſentia, ꝛ futura. Secundo modo pōt legi, quod receptum eſt, hoc eſt determinatum ꝛ approbatū eſt, quod obligatio generalis bonorum porrigitur etiam ad bona poſtea queſita, ꝛ exponitur, vel, pro etiam, ſecundum vtranqꝫ lec. Et iſta videtur verior, vt patet ex ver. ſeq. qui aduerſat ad illud, vbi loquitur de iure poſtea queſito, an veniat in obligatione primeua.

1 Secundum hoc nota ex illo principio, † quod obligatio bonorū, licet non adijciatur ſuorum vel ad ſe pertinētiū, porrigit ad omnia preſentia ꝛ futura. Caſus eſt hic. Sed ſi illud adijceretur, nullum eſſet dubium, quia caſus eſt in l. ſi. C. que res pign. oblig. poſſ.

§. In ſpeciem. Textus eſt caſus. Oppo. de pig. act. l. rem alienam. Sol. tex. tollit ꝯriū, q2 ibi res aliena fuit obligata ignorāti, hic ſciēti. Ratio, q2 qñ creditor fuit ſciēs, debitor nō eſt obligatus creditori ꝯria pignoratitia, q2 eū non decepit, ꝛ ſic non intereſt debitoris, qd illa res veniat in obligationē, Sed qñ creditor ignorauit, tūc debitor tenet ꝯria pignoratitia l. tutor. §. ꝯria. ꝟ. de pign. ac. Dixi plene in d. l. rē alienā. ꝛ ideo gl. vt iſta materia ſit clara, ſic diſtinguit ſatis plene. Qñ certa ſpecies obligat, aut obligat qs rē ſuā, ꝛ tenet obligatio ſine dubio. Si alienā, ſi qdē ſibi debitā, obligatio tenet, vt j. q po. in pigno. habe. l. iij. §. cum ex cauſa. Et hoc innuit in textu, dicit glo. qd intellige, qd antequā illius rei dominiū ſit q̄ſitū d'bitori, creditor habet obligatū illud ius, qd debitor habet ꝑ re, poſt rē debitori q̄ſitā erit obligata ipſa res

a d. l. Si vero nō eſt debita, a ſed habet ius in re, ſimpliciter tenet obligatio. l. grege. §. ij. ꝛ iij. ꝛ l. ſi ab eo. j. eo. Dicit gl. iſtud intellige qd valet obligatio in eo iure, qd ibi habet debitor, ſed ſi poſtea ipſi debitori q̄reretur pfectū dñiū, tūc ſiquidē q̄reretur ex cauſa dicti iuris qd habebat in re, veluti quia habebat Publicianā, ꝛ vſucapiebat, cōpleuit vſucapionē, vl' erat ſibi obligata ꝓ debito, ꝛ fuit tradita ſibi in ſolutū, vel quocūqꝫ modo illius iuris occaſiōe ad eū ꝑuenerit, ipſa res erit obligata, vt dictis legibus, d. l. cū in fundo. § ſi fundus. j. de iure do. Si vero debitor, queſiuit dominiū ex alia cauſa ꝓrſus ſeparata ab illa, tūc non video quare debeat illa res in obligationē incidere, ſed erit idē, ſicut quando ſimpliciter obligatur res aliena. Si vero nō erat debitori debita, nec habebat ius in re, ꝛ tunc aut eā obligauit ſub conditione cū ſua erit, ꝛ nō eſt dubiū qd tenet obligatio exiſtēte cōditiōe, vt l. ſi fundus. §. aliena res. j. eo. Aut obligauit eā ſimpliciter, ꝛ tūc aſſumo vnū caſum poſitū in ſi. gl. Aut dñs ratū habuit, ꝛ obligatio ꝯfirmat. l. ſi fund'. §. j. j. e. ꝛ l. aliena. ꝟ. d pig. ac. Aut dñs ratū ñ habuit, ꝛ tūc aut creditor fuit ſciēs, ꝛ nō cōfirmat ēt dñio q̄ſito poſtea, vt h. Aut fuit ignorās, ꝛ cōfirmat quo ad vtilē hypothecariā. d. l. rē alienā. de pig. acti. Ratio q2 debitoris intereſt, vt dixi, ꝛ ideo puto qd qñ obligauit rē alienā ſciēti, ſi obligaſſet ſe expreſſe, q2 dñs ratificaret, vel alio modo, ita qꝫ ipſe teneretur ſi res in obligationē non incideret, tunc ſi poſtea ꝑ debitorē q̄ratur dominiū, res incideret in obligationē quo ad vtilē hypothecariā. d. l. rē alienā. Vbicunqꝫ autē dixi obligationē nō valere dominio poſtea q̄ſito, dico creditorē poſtea habere retētionem, ſi poſſidet, vt hic. ¶ Sed ꝯ hoc opp. j. eo. l. cū vitioſe. Gl. nō ſoluit hic nec ibi, ꝛ dic qd hic nō valuit obligatio, q2 res nō erat debitoris, qd vitiū eſt purgatum, q2 eſt effecta eius, ideo datur retētio, ibi vero obligatio fuit vitioſa ex alia cauſa, q̄ purgata non eſt, ꝛ ideo retentio non datur. ¶ Itē opp. qd datur vtilis hypothecaria, qñ dominiū eſt effe

* ctū debitoris, q2 debitor nō pōt referre q̄ſtionē dominij, * vt l. j. §. ſi p̄do. ꝟ. depoſi. ꝛ l. ita vt ſi fur. ꝟ. cōmo. Sol. qdā hoc fatentur qd hypothecaria nō cōpetit ꝯ extraneos, ſed ꝯ ipſum debitorē ſic. Iſta opi. videtur ꝯ iſtū tex. ꝛ ideo dicēdū qꝫ nec ꝯ ipſū debitorē detur. Nō obſtāt ꝯria, q2 ibi loquitur qñ ageretur actiōe pſonali ex eo ꝯctu, hic vero qñ agitur hypothecaria in rē, quo caſu poteſt referri queſtio dominij, in d. l. ita vt ſi fur. ꝟ. commod.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Non eſt debita. Adde Barto. ꝛ docto. in l. cum res. C. ſi aliena res pig. da. ſit.

* ALEX. Queſtionem dominij. An a creditore poſſit referri queſtio dominij, vide nota. in lege, neque creditores. C. de pignor. actio.

§. Seruo. Obligato ſeruo, non intelligitur obligatū peculium tunc vel poſtea queſitum, ideo per creditorem non poteſt vendi. hoc dicit.

1 ☞ Separata cauſa dominij facit ne res in obligationem incidat, non autem extinguit obligationem iam contractam.

2 Pignoris ius quare non vſucapitur triennio, ſed maiori tēpore preſcribitur, ꝛ ipſa res pignorata ſic, ꝛ ratio.

3 Obligatam poſſidens rem decennio bona fide preſcribit etiam contra hypothecariam.

4 Creditor ſi auocauit rem ab vſucaptore per hypothecariam, an debitor poſſit illam recolligere.

5 Vſucaptor an a debitore qui rem a creditore recuperauit, poſſit eā vēdicare, ꝛ quale remediū habeat debitor ꝯ vſucaptorem.

6 Retentionis ius durat etiam ſi principale debitum ſit ſublatū.
§. Cum predium. Difficilis §. eſt, ⁊ breuiter h. d. Fūdo obligato nō veniūt
in obligatione fructus a bone fidei emptore poſtea percepti, ⁊
vſucapio triennij ius pignoris non extinguit. h. d. Primo po-
nit dictū. Scdo ponit vnā obiectionem ad dictum. Tertio illi
reſpondet. Secunda ibi, pignoris. Tertia ibi, quod in fructib⁹.
1 ¶ † Nota quod ſeparata cauſa dominij poteſt facere, ne res in
obligationem incidat, non autem poteſt extinguere obligationē
iam contractam. ¶ Oppon. quod nō ſit neceſſaria cōuentio de
fructibus, vt l. in predijs. ī. titu. i. Sol. fateor, ⁊ ſubaudi, maxime
q2 ex abundantia fuit dictum. ¶ Oppo. ad ſecundum dictum
C. ſi aduer. cre. l. i. ⁊ ij. Solu. hic loquitur in vſucapione triēnij, q̄
ius pignoris non immutat, vt hic, ⁊ l. iuſto. §. nō mutat. ī. de vſu
ca. ⁊ l. vſucapio. C. eo. ibi loquitur de preſcriptione decem vel vi
2 ginti anno. ¶ † Sed quero que eſt ratio. dicit gl. hic ⁊ in l. vſuca
pio. C. eo. ⁊ in l. i. C. ſi aduer. cre. quia per vſucapionez queritur
dominium, vt ī. de vſucap. l. vſucapio. quod dominium eſt ſepa
ratū a cauſa pignoris, vt hic. Sed per preſcriptionem longi tē
poris paratur hec exceptio, que ita competit in hypothecaria,
ſicut contra dominium. ita dicunt gloſſ. Sed Pet. de Bellaper
ti. qui dicit quod etiam per preſcriptionem queritur dominiū,
vt in authētica, niſi. C. de bo. ma. ⁊ ibi per doct. dicit quod eſt ra
tio que ponitur hic in tex. cum enim ius pignoris ſit ſeparatum
a dominio, ad acquiſitionem vnius non ſequitur acquiſitio alte-
rius. Et ſi dicis, quare ſecus in preſcriptione decem annorum?
Reſpōdet ipſe, quia illud eſt tempus ſufficiens ad preſcriben-
dū cōtra hypothecariā, nō ergo excipitur contra creditorē ex
eo quod acquiſiuit poſſeſſor dominium per decēnium, ſed ex eo
quod preſcripſit contra obligationem. Et ſi dicas quare conſti-
tuitur maius tempus ad preſcriptionem contra ius pignoris
quam ad vſucapionē ipſius rei mobilis pignorate? Reſpondeo
dicit ipſe, quod ius pignoris eſt quoddaz ius incorporale. Sed
certe etiam dominium eſt ius incorporale, ergo eſt ratio, q2 ſic
placuit. l. nō omniū. ſ. de legi. ⁊ hoc vult tex. hic ibi, nec vſucapio
3 ne perimi placuit. ¶ † Ex predictis concluditur quod ſi qs rē
a obligatā poſſederit decē annis a bona fide, preſcribit etiam cō-
tra hypothecariam, vt tenet hic gl. magna, ⁊ in l. vſucapio. C. eo.
4 ¶ † Venio ad gl. magnam, que eſt difficilis. ¶ Primo quero,
ſi creditor ab vſucaptore rem per hypothecariam auocauit, an
debitor poterit eam recolligere? ¶ Dicit glo. quod ſic, ⁊ bene.
5 Idem tenet gl. in l. vſucapio. C. eo. ¶ † Sed tunc q̄ro, poſtquā
rem recuperauerit debitor, an vſucaptor a debitore poterit eā
vendicare? Dicit gl. quod ſic, ⁊ bene dicit. Idem dicit in d. l. vſu
capio. C. eo. ¶ Sed q̄ro, quale remediū habeat debitor, vt vſu
captor ab eo rē vēdicare nō poſſit? Dicunt quidam, faciat debi
tor ſibi cedi a creditore ius ſuū, ⁊ ſic poterit retinere, ſicut ipſe
creditor. Iſtud remedium tenet glo. in l. vſucapio. ſed hoc re-
probat per rationes hic poſitas. Cyn. etiā in d. l. vſucapio. re-
probat hoc cōſiliū. Mihi videtur iſtud cōſiliū eſſe validū. Nil
6 enim repugnat, quod † debitū principale ſit ſublatū, tamē ius
retētionis durat, vt pbat in l. debitor. ī. ad Trebel. ⁊ l. ex ſertā
te. §. Latinus. ī. de excep. rei iudi. ⁊ l. ſancimus. §. licentia. C. de
iur. delib. ⁊ l. i. C. ſi antiqui. cre. pig. ven. ⁊ ſic erit caſus, in quo ce
deret hypothecaria ſine principali, licet gl. videatur dicere con
trariū in l. ſi. de here. vel acti. ven. quod plene examinaui in l. fi-
deiuſſor obligari, in prin. ver. quero, de fideiuſſ. illi tamen qui di
ctū remediū reprobāt, dant aliud conſilium, qđ debitor rem p
debito creditori dimittat, ⁊ illud quod plus valeret, ſoluat ſibi
creditor. Ita dicit gl. hic ⁊ in l. vſucapio. C. e. Iſtud nō videtur
bonum conſilium, quia dare inſolutum eſt vendere, vt l. fi. ī. ex q.
cau. in poſ. ea. ⁊ l. litis eſtimatio. ī. pro emptore. Si ergo debi-
tor vendit rez alienam, ergo ille dominus, qui ſuſcepit, poterit
p̄tiū repetere vtili nego. geſto. Sed reſpondeo, actio negotiorū
geſtorum competit ⁊ re perempta, vſucapta vel preſcripta, vt
ibi no. in l. mater. C. de rei vē. ſed hic neutrum iſtorum eſt, ſed im
peditur dominus vendicare propter ius pignoris, quod p̄ceſ-
ſit ius ſiue dominium, ergo nō habet actionē nego. geſt. ¶ Sed
contra iſtud remedium etiam opp. quia ſecūdū hoc cogeretur
creditor accipere inſolutum rem alienam. Reſpondeo qđ hoc
remedium habet locum creditore tantum volente, non eo inui-
to. Sed ſi creditor nollet, quod erit remedium? Reſpondeo, qđ
creditor vendat alicui pignus, hoc acto, quod ad illum emptorē
tranſeat ius retētionis vigore illius obligatiōis, quod fieri po
teſt, vt l. i. C. ſi antiqui. cre. pig. ven. quicquid dicant doc. in l. vſu-
capio. C. eod. ⁊ hoc cogetur creditor facere. l. quāuis. ſ. de pign.
actio. ¶ Venio ad vltimam gl. magnam, ⁊ opp. fundus fuit de-
bitoris, ergo ⁊ fructus q pars fundi ſunt. l. fructus pendētes.
ſ. de rei ven. Sol. dato quod fruct⁹ prout ſunt pars fundi, fue-
runt debitoris, tamen non prout ſunt fructus, ⁊ ideo ſi ſeparen

b tur b a bone fidei poſſeſſione nunquam fuerunt debitoris, ⁊ nun
quam in obligationem inciderūt. ¶ Opp. de l. ſicut. in prin. qui.
mo. pig. vel hypo. ſol. Sol. dic, vt in glo. ¶ Item oppo. de l. ij. ſ.
de oper. ſer. Sol. aliud in iure pignoris, vt hic, ⁊ l. iuſto errore.
§. non mutat. ī. de vſucap. aliud in opera, vt ibi. Rationez ponit
glo. in l. locum. §. proprietarius. ſ. de vſufruc.

ADDITIONES.

a ¶ Decē annis. Adde Bal. conſi. ccxxij. inci. illuſtris dominus,
vbi dicit ꝙ ſi ſuper re preſcripta interpoſitum fuit decretum, ꝙ
non requiratur bona fides, ⁊ an talis preſcriptio currat mulie
ri ignoranti hypothecam, vide Bal. conſi. ccccly. iiij. lib.
b ¶ Separentur. Vide C. de pig. act. l. nec creditores, an a credi
tore poſſit referri queſtio dominij.

§. Pacto. Valet pactum, vt non ſolutis vſuris, fructus cedant loco vſurarum, ſicut ꝙ non ſo-
lutis minoribus vſuris currunt maiores. h. d.

§. Cum predium. Vxor poteſt rem propriam obligare pro marito, quate-
nus eius debitrix eſt. h. d.

LEX II.

Fideiuſſor. Contra fideiuſſorez qui pigno
ra a creditore receperit, agit
mandati, non pignoratitia. h. d.

LEX III.

1 ☞ Sentētia lata contra debitorē quando preiudicet creditori.
2 Sentētia lata contra actorem in rei vendicatione, non tribuit
dominium poſſeſſori.
4 Probationes, ⁊ dicta teſtium contra debitorē preiudicant cre
ditori ſicut ſententia.

a **Si ſuperatus.** a Sententia lata cōtra debitorem non preiudi-
cat creditori, ſi lata fuerit poſt pignus contractū, ſe-
cus, ſi ante. h. d. ¶ Oppon. de l. ſepe. ī. de re iudic.
Sol. intellige hic ſententiam eſſe latam contra debitorem credi
1 tore ignorāte, ſecus, ſi eo ſciente. Ita dicit gl. ⁊ bene, ⁊ ideo ⁊ aſ-
ſumo tres, vel quatuor caſus. Aut debitor fuit victus antequā
obligaret, ⁊ indiſtincte ſentētia ob ſtat creditori, hic in fine. ⁊ l. ſi
mater. ī. de exce. rei iudi. Aut primo obligauit ſe, ⁊ poſtea fuit
victus, tunc aut creditore ignorāte, ⁊ ſibi non preiudicat, vt hic
in prin. Aut creditore ſciēte, ⁊ tunc aut ſentētia fuit lata ꝯ debi
torem contumacem, ⁊ creditori non p̄iudicat. l. preſes. C. eod. ⁊
vide vt ibi no. ſecundum vnam lec. arg. ſ. de inoffi. teſta. l. Papi-
nianus. §. meminiſſe, in fi. ⁊ l. qui repudiantis. Aut debitore pre
ſente, ⁊ tunc preiudicaret. l. ſepe. ī. de re iud. Iſtud autem, quod
dixi de ſententia lata contra debitorem contumacem intellige,
b quando paſſus eſt b cauſam eo contumace liquidari, tunc enim
magis ex contumacia quam quia bonam cauſam non habuit, vi
detur ſuccumbere. Sed ſi totam cauſam pertractauit preſens, ⁊
obligationibus interfuit, licet in ipſo actu ſententiandi fuerit
contumax, puto ꝙ preiudicat ſententia, quia tunc eius preſen-
tia nil fuiſſet operata. l. ſi rem. la j. §. fi. de euic. melius in l. qui po
teſt inuitis. ī. de regu. iur. Et ita intelligo l. ſi ideo. in princi. ī. de
euic. Vbicunqz autem ſententiam latam contra debitorem dixi
p̄iudicare creditori, intelligo niſi ſit colluſum, vt no. C. eo. l. pre-
ſes. An autē ecōuerſo ſentētia lata cōtra debitorem preiudicet
2 debitori, dixi in d. l. ſepe. ī. de re iudi. ¶ † Ad ſecundū dictū op
po. ſententia lata contra heredem non preiudicat legatarijs, vt
l. j. ī. de exce. rei iudic. Sol. vt ibi, ⁊ videbitis in l. Papinianus.
3 §. meminiſſe. ſ. de inoffi. teſt. ¶ † Vltimo no. ex fi. huius legis, ꝙ
ſententia lata contra actorem in rei vendicatione nō tribuit do
minium poſſeſſori. De quo in l. exceptio. ī. de excep. rei iudi. Ca
ſus eſt hic, ibi, tametſi maxime nullam propriam qui vicit, ⁊c.
4 Omnia † autem que dixi ſ. in ſententia, intelligas eſſe vera, cēt
c in probatiōibus. Vnde ſicut ſententia preiudicat creditori, ita
preiudicium facerent dicta teſtium. Ita conſuluit Dy. ⁊ ita te-
net Inno. in c. cum cauſam, extra de probat. ⁊ dixi in d. l. ſepe. l. ſi
mater. §. fi. de excep. rei iudi. Et iſtam queſtionē habui de facto
in ciuitate iſta primo anno quo veni huc.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Si ſuperatus. Vide Ro. con. ccxj. ⁊ Cepo. cautela
xxviij. Felyn. in ver. ſi ponit. c. cum Bertholdus. de re iudi.
b ALEX. ¶ Paſſus eſt. Vide quod no. gl. ⁊ Bar. in l. ab executo
re. §. j. de appel. ⁊ gl. in l. ſi ideo. in prin. de euic. ſed gl. in d. l. q re
pudiātis. in gl. parua. ī ver. nō reſpōdēte, ⁊ ibi Bar. videt vel-
le cōtrarium, dicens ꝙ ſententia non preiudicat ſed acta ſic ⁊ ex
illis actis iterum poterit iudicari: illa glo. ibi non probat, quia
loquitur quo ad litem conteſtatam.
c B. P A V. P. ¶ Eſſe vera. Vide Alex. conſi. lxj. volu. ij.

LEX IIII.

1 ☞ Obligatio bonorum debet fieri ob aliquam obligationez
prin

principalem. Item fit ſolo pacto.
2 Scriptura quando fit de ſubſtantia contractus.
a **Contrahitur.** [a] In contrahenda obligatione bonorum non requiruntur ſolennitates verborum ſine ſcriptura,⁊ magis fit ſcriptura ad probationem quam ad obligationem* hoc dicit. ¶ † Not. iſtum tex. primo, qđ obligatio que fit
* bonorum debet fieri propter aliquã obligationem principalem
1 ꝭ.l.proxi. ¶ Secundo no. quod fit ſolo pacto.ꝭ. de pac.l.ſi tibi.
2 ꝭ.de pignore. ¶ † Tertio no. quod ſcriptura non eſt de ſubſtãtia contractus,ſed magis fit ad probandum. Facit C. de prob. l.cum res. ¶ Ad iſtud oppo. C. de fide inſtr.l.contractus. ⁊ de mand.prin.l.ſ.Sol. Fallit in caſibꝰ hic no. In eo tamẽ quod excipit caſum.l.j.C.de iure emph.ſunt opiniões,qđ dic vt ibi, ⁊c.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Cõtrahit. Vide gloſſ.in c.j.de cẽſibus.in vj.⁊ p Io. And.q enumerat xxxviij.caſus. Et adde qđ omnia acta debẽt pbari p ſcripturã.c.quoniã ꝭ.de pba. Sed Inn.ibi in fi. tenet cõtrariũ,⁊ notat in l.ne in arbitris.p Bal.in l.ij.C.de edẽdo. Idẽ eſt in miſſiõe in poſſeſſioné authoritate iudicis. Bar in l.curẽt. de teſti.⁊ no. Bar.in l.fi.in fi.C.de edic.diui.⁊ vide Bart. i l.curẽt.de teſt. Intellige tñ vt no. Bar.in l.j.ꝭ.ſufficit.de ſecũ. tab. Et ad pdicta vide Bal.ponẽtẽ regularẽ doctrinã,⁊ no.in l. geſta.C.de re iudi. Et an ſtatutũ requirat ſcripturã,vide in l.digna vox.C.de legibꝰ.⁊ in l.humanũ.eo.ti.⁊ ꝯctꝰ alienatiõis rei eccleſiaſtice requirit ſcripturã,l.iubemus ꝭ.ſane oẽs.C.de ſac. ſan.eccle.⁊ ibi Bal.ad fi. Cõtra tenet Bal.de iure canonico i authẽ.hoc ius porrectum.eo.tit. Quid in gratia pricipis,vel inferioris,vel in legatiõibus,vide Bal.in l.ſi qua p calũniam. de epiſ.⁊ cler.⁊ qđ no.in l.j.C.de mãd.prin.⁊ Bal.no.in l. humanũ. ad fi.C.de legi.qd in emãcipatiõe,⁊ manumiſſiõe,vide in l.emãcipatione.C.de fid.inſtr.⁊ in l.poſt mortẽ,de adop.⁊ in l.altius, ⁊ ibi Bal.C.de ſeruit.⁊ licet emphyteuſis requirat ſcripturã, ꝭ.adeo. Inſti.loca.cũ ſi.tñ ſecꝰ in feudo,in quo ſufficiunt teſtes pares,vt patet in vſibus feu. Ita decidit Bal.in rub.de cõdi. ex leg.in vlt.col. Et adde qđ pꝛilegiũ doctoratꝰ põt etiã pbari p teſtes,q interfuerũt ſaltẽ publico cõuẽtui ſcđm Bal.in l.ſi ſolẽnibus.C.de fid.inſtru. Et no. qđ exceptiões poſſunt opponi ſine ſcriptis,ſcđm Cy.⁊ Bal.in auť.hãc autẽ,de nõ nu.pecu.⁊ qđ ꝭ. dixi in gratia principis,vide qđ no. Bal.in l.fi.in fi.i.col.C.ſen. reſ.nõ poſ.p Bal.in l.geſta.ď re iud.⁊ ibi ponũtur multa in hac materia de his,q̃ requirũt ſcripturã. Et adde qđ pbatio ſolutiõis canonis publici,⁊ ſimiliũ requirit ſcripturã.l.i.⁊ ibi not. C.de apo. publi.adde an in ꝯctu alienatiõis rei eccleſiaſtice, requiratur ſcriptura.vide Bal.cõſi.cccxcix.inci.qdã platꝰ.iij li. POMA. ¶ Adde cõcord.p Fely.in c.pen.de re iudi.vide Ro. conſil.cccxj.⁊ Alex.conſil.xvj.volumine ij.Soc.cclvj.
* CLAVD. ¶ Obligationem. Quid autem,ſi dico, mutuo tibi centũ ſuper iſto fundo,an dicit fundus obligatus, vide Bart. in l.codicillis.ꝭ.inſtituto.de leg.ij.

LEX V.

Res hypothece. Pro qualibet obligatione poſſunt res obligari pure,⁊ ſub conditione.h.d.

LEX VI.

a **Obligatione.** [a] In generali obligatione nõ veniũt ea que qs nõ eſſet in ſpecie veroſimiliter obligaturus.h.d.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Obligatiõe. Cõcordat l. Luciꝰ.ꝭ.imperatores.ꝭ.ad muni.vide q̃ ſcribo poſt Bal.in l.volũtas,circa fi.C.de fideicõmiſ.⁊ q̃ veniãt in obligatiõe generali,adde qđ etiã nõ veniũt ea, de qbus p Bal.in l.generali.ꝭ.j.de vſuf.leg.adde qđ no. Inſt.de act.ꝭ.itẽ Seruiana.in j.char.⁊ ideo cautela eſt,qđ in inſtrumẽto apponat qs,obligauit omnia bona ſua preſentia,⁊ futura,et ſi eſſent ſupellectilia,vel veſtes ppꝛie pſone,vel ſui vel quaſlibet alias res,q̃ ſpecialẽ requirũt mẽtionẽ.arg.c.q ad agenduz. de pcu.in vj.ſcđm Matth.de Mat.in ſuis no.dicẽs,not. cxliiij. Tu ad iſta vide no.p Bar.i l.j.C.q̃ res pign.obli.poſ.⁊ ibi etiã p Bal. P.PAV.P. ¶ Itẽ nõ veniũt,res phibite alienari, vide Alex.cõſi.xvj iiij.vol. Itẽ nõ veniũt res feudales,vide Ale cõſi.ccccxcj.in prin.vide etiã de predictis,⁊ qd de bonis emphyteute, Alex.in l.ſi cõſtãte.ff.ſol.ma. Et de emphyteuticis idẽ dicit Pau.de Ca.cõſi.cxxxv.ad fi. Quod autẽ nõ veniãt res feudales eſt tex.expreſſus in c.ſi vaſallus culpã.ꝭ.in generali.ſi de feu.fue.cõtro.⁊ in c.j.⁊ ibi Bal.circa pn.de ca.q cur.vẽ.⁊ i c.j.in j.col.de phi.feu.alie.p Fed.vide de bonis emphyteuticis,⁊ feudalibus,an veniant in generali obligatione. Mod.in commu.in l.fi.de iur.emp. Item non veniunt queſita per heredẽ poſt mortem obligãtis,vide Pau.cõſi.cccxcvj.in pn.⁊ de materia Berlate in ver.generalis. Bar.in l.codicillis.ꝭ.inſtituto.de lega.ij. Itẽ q non veniant res prohibite alienari, per quas incideret in penam,vide per Com.aliquid conſi.vlt.ppe fi. Item q non veniant feudalia,ſed bene emphyteutica,vide Alex.in d.l.ſi cõſtante.verſi.adde ſecũdum Ro. Item q in obligatione generali comprehendatur etiam res, ſuper qua fit contractus, puta vẽditiõis,⁊ quomodo obligãtur preſentia ⁊ futura per emptorem,vide Alex.conſi.lxvij.vol.ij. ¶ POMA. Pro intellectu huius legis vide Mat.nota.cxxxvj.facit tex.l.j.ff.de of.eius, vide Dy.in c. in gñali cõceſſione,de re iu.in vj. Ro.ſin.cxxv.⁊ ſin.ccxxviij.in obligatione generali nõ veniũt fructus. Fel.c. ne nec eccleſiarũ,de cõſti. Alex.conſi.xvj.in fi.ij.vol. Itẽ nõ veniunt penalia,latius per Barba.conſi.xij.iij.vol.⁊ cõſi.xxx.ij.vol. Itẽ in generali ſermone,nõ veniũt inimici,vel odioſi,p Bart.l.ſi quis ſub conditione.ff.de cond.inſti.ad predicta Barb.conſi.xliiij.in in vlt.no. Bar.in l.codicillis.ꝭ.inſtituto.ff.de le.ij. Et circa iſtã legẽ vide Alexã.ſi conſtante.in prin.ff.ſol.mat.⁊ in ea.l.ꝭ. ſi maritus.⁊ Bal.hic,⁊ Alex.conſi.ij.in iiij.vol.⁊ cõſi.cxxiiij iiij. vol. Itez in iſta obligatione venit ius agendi ad ſupplementum legitime. Ita Fab.in rep.auth.nouiſſime.de inof.teſt.⁊ Bar.in l. generali.ꝭ.vxor.ꝭ.de vſuf.le.in fi. Alex.conſi.xxx.vol.v. Roma. conſi.ccccxxxvj.vbi dicit,qđ clauſula generalis priuilegij nõ cõprehendit non veriſimilia,exemplificando vt per eum.

LEX X.

Si debitor. Si duobus res ſimul obligať inſolidum,quilibet eorum cõtra extraneum vincit,ſed inuicem melior eſt conditio poſſidentis,ſecus,ſi res pro parte ſit obligata. hoc dicit. ¶ Opp.gl.ꝭ.de Saluia.interdi.l.fin. Gl.ponit plures ſolu.dic quod illud quod dicitur ibi,deſcendẽdũ ad Seruianũ .ſ. vt in eo ſit melior cõditio poſſidentis,⁊ ſic cõcordat cũ iſta, ⁊c.

LEX XI.

a **Si is,qui.** [a] Adminiſtratores publici ciuitatis poſſunt res ⁊ bona ciuitatis obligare.h.d. Hoc itelligit glo.verum eſſe ſi pecunia fuit conuerſa in vtilitatem ciuitatis,vt l.ciuitas. ſupra ſi certũ petatur. Idem dicit glo.in tutore,⁊ curatore ⁊ alio adminiſtratore priuato,vt in gl.⁊c.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Si is qui. Vide Alex.conſi.cxviij.co.fi.vol.v.
1 ☞ Antiphona dicitur miſſio ex primo decreto,id eſt preparatio ad ſecundum.
2 Miſſus in poſ.ex ſcđo decreto,nõ debet exire donec ſoluať ſibi.
3 Fructus quando computentur in vſuras.
4 Ex habitatione domus habite ex primo decreto quod fructus videatur quis percipere.

ꝭ. Si antichreſis. Alias,antiphona. Per miſſionem ex primo decreto cõtrahiť pignus,in quo poteſt inſiſti,donec debitum exoluitur,⁊ eiectus habet actionem in factum.h.d. ¶ No. quod dixi in ſum
1 mario. Facit C.de preto.pig.l.j.⁊ antiphona† dicitur miſſio ex primo decreto,hoc eſt preparatio quedã vt deueniatur ad ſecũ
2 dũ,vt habemus in Pſalmis. ¶ † No. qđ miſſus in poſſ.ex primo decreto non debet exire,donec ſoluatur ſibi. Ad idẽ facit ꝭ. ſa.er.l.his conſequenter.ꝭ.fi.ꝭ.de priui.credi.l.eũ qui. ¶ In cõtrarium facit C.de bo.aut.iud.poſ.auth.⁊ qui iurat.vbi recuperat pignus eo ipſo q reficiat expẽſas. Tex.no.in l ſi pecunie.in fi.vt in poſ.lega.ſol.iſtud cõtrariũ. Aut eniz miſſio ex primo decreto fit q nõ ſoluitur,⁊ nõ recedit inde donec ſoluať,ita debet intelligi hic. Aut miſſio fit,quia non defenditur,⁊ tunc eo veniẽte ad defenſionẽ recuperat poſſeſſionẽ,vt d. auth.⁊ qui iurat.
3 quod no.⁊ tene menti. ¶ Tertio not.quod † fructus computantur in vſuras,quod intellige ſi erant debite ex contractu,vl off.iud.vt in gl.dicitur,alias fructus deberẽt reſtitui debitori.
4 vt l.pretor.in prin.⁊ per totã l.j.ꝭ.de bo.auth.iud.poſ. ¶ † Itẽ
a no.quod habitando[a] quis domuz,quam accepit ex primo decre
b to,videtur fructus percipere;[b] quod no.bene.

ADDITIONES.

a ¶ Habitãdo. Adde ⁊ vide Bal.hic qui per iſtum tex dicit qđ ſi quis mutuat alicui certam quantitatẽ pecunie,ſuper aliqua domo,⁊ illã habitat,dicitur fructum percipere per iſtum text. ⁊ iſtud dictum refert ⁊ ſequitur Are.in cõſi cxlj.in fi.in v.vol. ⁊ ibi vide dicta per ipſum.
b P.PAV.P. ¶ Fructus percipere. Vide etiam Are.in l.gerit.de acqui.here.⁊ Alex.conſi.clj.vol.v.
1 ☞ Seruitutes perſonales an poſſint pignorari.
2 Vſuſfructus ius licet non poſſit vẽdi,vendiť tamẽ cõmoditas.

a §. **Vſuſfructus.** Seruitutes poſſunt pignori obligari, a ſecus, in iurib⁹ realibus vrbano predio debitis. In ruſticis vero idem. h. d. cum l.
1 ſeq. ¶ † Venio ad primũ dictũ de ſeruitutibus perſonalibus, ⁊ oppo. hic dicitur, ꝙ dominus proprietatis obligat vſumfructũ. Contra autem enim conſtituitur per hoc vſuſfructus formalis, ⁊ non poteſt illud ius habere obligatum, quia ſuum eſt pignus, ⁊ l. neque pignus. ꝭ. de reg. iur. Aut nõ cõſtituitur ſibi, ⁊ nõ eſt, ergo in obligationẽ nõ cadit. Sol. Dico ꝙ per hoc nõ cõſtituit̃ vſuſfructus, ſed illud qđ eſt apud dominuꝫ ex hac obligatiõe tranſit in creditorẽ. ſ. facultas vtẽdi fruẽdi. Itẽ ius vendẽdi vſumfructũ debitore nõ ſoluente, ſicut ipſe debitor, idemqꝫ dñs põt vendendo vſumfructũ trãſferre, licet non habeat. l. qđ noſtrũ. š. đ vſufru. Vſuſfructus tamen dicitur hic obligari ꝓpter cõmoditateꝫ de quo dixi š. Iteꝫ qꝛ ſperat̃ poſſe cõſtitui venditioneꝫ, arg. ꝭ. eo. l. ⁊ q̃ nondũ. in prin. ¶ Scđo opp. dicitur hic. ꝙ vſufructuarius poteſt obligare vſumfructũ contra, vſuſfructus nõ poteſt vendi, vt Inſti. de vſufructu. §. finit. ⁊ l. ſi vſuſ
b fructus. ꝭ. de iure dot. b ergo nõ poteſt obligari. š. e. l. ſed ⁊ qđ
2 ad. in fine. Solu. † Vſuſfructus non poteſt vendi vt transferat̃ ius, ſed vt transferatur cõmoditas, vt lege, arborib⁹. §. vſufructuarius. š. de vſufructu. Ita hic in creditorem tranſibit commoditas. Simile habetis no. in l. j. C. de peti. bo. ſubla. libro x.

ADDITIONES.

a P. P A V. P. ¶ Pignori obligari. vide Barb. in c. j. ad fi. extra eodem titu.
b A L E X. ¶ De iure do. Vſufructuarius põt vſumfructũ pignorare, ⁊ vendere, hoc eſt cõmoditatem eius. Sed quid in dubio, an videat̃ vendere an obligare, vide gloſ. ⁊ Bald. in l. j. C. de pign. ⁊ ibi qđ vſuſfructus pignoratus põt per creditorem libere vendi. Adde vt p Bal. cõſi. cclxxv. iij. lib. vbi conſuluit de quadã muliere, q̃ vſumfructũ fundi ſibi relictũ dederat ĩ dotẽ.

1 ☞ Seruitutes vrbane poſſunt pignorari, quando ceſſat difformitas vrbis.
2 Iuriſdictiones, preeminentie, honores, ius percipiendi pedagia, ⁊ ius patronatus quando poſſunt pignorari.
3 Vſumfructum qui habet obligatum non poteſt vendere proprietatem, etiam ſi ſibi non ſoluitur.

1 §. **Iura prediorum.** Venio ad ver. iſtũ, ⁊ q̃ro, q̃ eſt † ratio ꝙ ſeruitutes vrba. predio. non poſſunt obligari? Tex. reſpõdet, qꝛ non poſſunt pignori dari, hoc eſt, in eis nõ ꝯſiſtit traditio, vel quaſi loco pignoris. Dices tu, quomodo nõ conſiſtit ſicut ĩ ruſticis. nõne ego poſſum tibi ꝑmittere, qđ tu immittas tignum vel ſtillicidium ad tempus, ſicuti vt vadas per fundum meũ ad tẽpus? Ad hoc reſpondet glo. ſeruitutes vrbane debent cõſtitui ſub quadã perpetuitate, ne minus vrbes deformẽtur. Nõ enim eſſet congruum, vt poſtquã immiſiſti tignũ ſoluto pignore cogaris tollere. Quod ſecus eſt in ſeruitutib⁹ ruſticorũ predio. quia ibi ceſſat icõgruitas. Iſta ſatis placet, ⁊ ideo forte ſi ĩ ſeruitutibus vrba. pred. eſſet eadem ratio cõſiſteret obligatio, vt in hoc exemplo. Obligo tibi ſeruitutem altius non tollendi, donec tibi credita ſoluatur pecunia. Certe hoc caſu ceſſant predicte rationes, ideo videtur quod valeat obligatio. Sed extra gl.
a pro declaratione[a] preſentis materie quero, † an alia iura, puta
2 iuriſdictiones, preeminentie, honores, ius percipiẽdi pedagia, ius patronat⁹ in eccleſia vel in homine, ⁊ ſimilia poſſint obligari? Reſpon. quedam ſunt iura, que conſiſtunt in hominibus, vt iuriſdictio quam habet dominus in vaſallum, ⁊ ius quod habet patronus in libertum ⁊ ſimilia, ⁊ hec nõ poſſunt obligari niſi ĩ caſu maxime neceſſitatis. l. j. C. de op. li. l. ꝓ herede. §. ſi quid ta-
b mẽ. ſecundũ vnũ intellectũ gl.[b] ꝭ. de acq. her. ⁊ ꝭ. de fideicom. lib. l. is qui. ⁊ l. generaliter. ⁊ š. de ac. emp. l. Titius. vbi qs nõ cogitur eſſe libertus alterius. Quedã ſunt iura in re, nõ in homine, vt ius patronat⁹ eccleſie, ⁊ ius percipiendi pedagia, ⁊ ſimilia, ⁊ iſta ſi quidem ſint talia, ex quibus non percipitur commodum aliquod pecuniarium, nõ poſſunt obligari, vt extra. de re iudi. c. cum Bertoldus. ⁊ ibi no. Si vero ex his commodum aliquod percipitur, poſſunt obligari, vt hac l. §. vſuſfruct⁹. ꝭ. e. ti. l. ſꝫ an
3 vie. ⁊ ꝭ. eo. ti. l. grege. §. ⁊ in ſuperficialijs. ¶ † Iteꝫ quero an ille
c qui habet obligatum vſumfructum ſi ſibi non ſoluitur, [c] poſſit vendere proprietatem, tex. eſt ꝙ non, in l. j. ſecundo reſpon. C. ſi pig. pign. da. ſit. ⁊c.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Pro declaratiõe. Vide Inſti. de act. §. itẽ Seruiana. vb habet̃ an iuriſdictiones poſſint vẽdi. qđ no. in c. j. in fi. q̃ ſint regalia. vt ibi, qꝛ principis ſunt, alle. no. per Bart. in l. corẽ. § q maximos. de publica. adde que dixi in l. ꝓhibere. §. plane. qđ vi, aut clã. ſed idẽ Bal. in c. j. § ſi autẽ inter pares. de l. Corra. đ ꝙ de cõſuetudine videm⁹ caſtra ⁊ villas emi, ⁊ vẽdi cũ mero, ⁊ miſto imperio, ⁊ omnimoda iuriſdictione, que conſuetudo vicit legem, vt de feu. cog. c. Obertus. Sed Bald. i c. j. §. ad hoc. cũ ſeq. de. pa. iur. fir. dicit notari hic, ꝙ iuriſdictio nõ põt vendi cũ ſit Imperatoris, ⁊ qꝛ publici iuris eſt. š. de iuſti. ⁊ iu. l. j. §. publicũ ius. ⁊ ſicut patria poteſtas, q̃ ineſtimabilis eſt, vt no. C. de colla. l. filie. Adđ an iuriſdictio poſſit vẽdi. Ro. cõſ. cccclxiiij. ⁊ an ius patronatus, Bal. cõſi. xxxij. ij. lib. ⁊ cõſi. j. v. li. ¶ P O M A. Vide Fely. c. ad audientiam. de preſcrip.
b A L E X. ¶ Intellectũ gl. Et ad iſta bñ facit ꝙ no. Bar. in l. ſi nõ ſortem. § libertus. de cond. indeb.
c ALEX. ¶ Soluit̃. Non põt rem tanquã pign⁹ vendere, ſed bene poteſt vendere vſumfructum, ita ꝙ nunquam reuertatur ad proprietarium, vt ibi, ⁊ no. Bal. in d. l. j. C. ſi pign. pigno. da. ſit.

LEX XIII.

1 ☞ Pignus quando datur pignori, que actio competat ſecundo creditori contra primum debitorem.
2 Debitor cuius nomẽ eſt obligatũ nõ põt ſoluere primo creditori, ſi ei fuit denũtiatũ ne ſoluat, ⁊ quomodo debeat ei denũtiari.
3 Pignus ſi obligatur pignori, an ſecundus creditor poſſit prohibere debitorem ne ſoluat ſuo creditori.
4 Excuſſio principalis non requiritur, quando creditor agit cõtra nomen ſibi obligatum.

Grege. Vniuerſitates rerum poſſunt pignori obligari. hoc dicit.

§. **Cum pignori.** Duob⁹ modis legitur. ¶ Primo ſm gl. ꝙ principiũ loquat̃ quãdo pignus dat̃ pignori. Secũdo qñ ipſum nomẽ debitoris dat̃ pignori. Secunda ibi, ſed poteſt dubitari, ⁊ ſꝫ iſtã lec. breuiter h. d. Pign⁹ põt dari pignori, ⁊ tenetur q̃ ad vtraqꝫ, ſi pecunia ſibi debebit̃. Sed ſi nomen datur pignori, exactũ cõpẽſabitur, alias in cauſaꝫ pignoris retinebitur. h. d. Et ſm alios legitur alio modo, ſcilicet ꝙ totus §. loq̃t̃ qñ pignus datur pignori. Et primo loq̃t̃ de effectu pignoris. Secũdo loquit̃ de effectu ſolutionis facte a primo debitore. Secũda ibi, ſed poteſt dubitari, ſm hãc lec. breuiter. h. d. Pign⁹ põt dari pignori, ⁊ primus debitor poteſt ſoluere ſecũdo creditori, ⁊ ſolutũ cõpẽſabitur, ⁊ ĩ cauſaꝫ debiti retinebit̃. h. d. ĩ terminis. Sed in primo caſu nõ mutatur ſm omnes. In ſecundo caſu, ſic vt vidiſtis. Et ſm hãc lec. gl. exponit ſoluturũ. id eſt ſoluendorum. ⁊ ideo qꝛ hoc eſt facere violentiam litere, alij legũt alio mõ ⁊ ponũt caſum in hoc ver. Sed poteſt dubitari ſic. Dictũ eſt š. ꝙ pignus poteſt dari pignori. Pone ꝙ primus debitor ſoluat ſecũdo creditori, an prim⁹ creditor poteſt repetere illud quod eſt ſolutũ ipſi ſecũdo? Et reſpõdet hic Iuriſcõ. ꝙ nõ, qꝛ ſecũd⁹ creditor cõpẽſabit ſi eſt pecunia: ſi eſt res, retinebit̃ in pignus.
1 ¶ † Venio ad materiã, a ⁊ circa primũ b qñ pignus datur pi-
a gnori, quero, que actio cõpetit ſcđo creditori cõtra primum de-
b bitorẽ? Rñ. gl. qđ vtilis hypothecaria, ⁊ bene. Circa ſm caſum qñ loquit̃, prout eſt pignori nomen obligatũ, quero, q̃ actio cõpetat creditori ſecũdo cõtra primũ đbitorẽ? Et dicit gl. qđ vtilis hypothecaria. Alij dicũt, ꝙ cõpetit vtilis perſonalis: qꝛ primo creditori cõpetebat directa. Ita tãgitur in glo. in l. nomen. C. q̃ res pig. obl. poſ. Tu dicas, quãdo nomẽ obligat̃, intelligit̃ obligatũ ipſum nomẽ, ⁊ ẽt obligatiões acceſſorie, ⁊ pignora, ſicut, cũ nomẽ vendit̃ vel pignori dat̃ l. emptor. š. de here. vel act. ven. ⁊ l. ſi in ſolutũ. C. de act. ⁊ obli. Et ideo aut vult agere cõtra debitorẽ ad pecuniã, quã dedit, ⁊ oportet ꝙ agat vtili perſonali, q̃ debitori cõpetebat directa ſicut ſi non emiſſet. Caſus eſt in l. poſtquã. C. de hered. vel act. vend. Si vero vellet agere hypothecaria ꝓ pignoribus, tũc aget̃ vtili hypothecaria, vt š. proxi.
2 ¶ † Itẽ quero, an debitor, cuius nomẽ eſt obligatum, c poſſit
c ſoluere primo creditori. Gl. dicit hic, ꝙ ſic, niſi fuerit ei denũtiatũ ne ſoluat l. ſi nomẽ. C. q̃ res pig. obl. poſ. Aduerte ꝙ ſi denũtiatio fieret ſimpliciter, vt dicit gl. vt đnũtio tibi, ne ſoluas, tũc nõ valeret aliquid, nec tenet̃ debitor ei credere, ſed debet certificari debitor de obligatiõe nominis ſui oſtẽdẽdo ſibi inſtrumentũ. vt d. l. nomẽ, ibi, certior de obligatiõe ſua factus, ⁊c. facit l. ſi qs inficiatus. š. de poſſ. ⁊ c. cauſam electiõis. extra de elec. in cle. Sed qd ſi ipſe debitor ſciret nõ facta ſibi denũtiatiõe? Glo. tãgit hic in d. l. nomẽ. ⁊ in l. ſi cũ emptor. š. de pac. ⁊ ĩ l. fi. š. de trãſa.
3 dixi ple. e in l. facta. §. ſi heres. ꝭ. ad Treb. ¶ † Itẽ quero, qñ pignus obligatur pignori, vtrũ ſecũdus creditor poſſit prohibere primum debitorem ne ſoluat creditori ſuo, ſicut quando nomen obligatur, non ſum bene clarus de hoc. Credo tamen ꝙ nõ: quia in obligatione principali. ſ. perſonali, ſecundus creditor nõ habet aliquid facere, ⁊ ideo poteſt ille ſoluere, cui vult. Et ita videtur ſentire gl. in princ. huius §. ſuper ver. ſoluerit. ⁊ ſic vides ꝙ hypothecaria transfertur ſine principali: dixi in l. j. §. cũ
4 predium. š. eo. ¶ † Itẽ quero, quãdo creditor agit cõtra nomẽ ſibi obligatũ, vtrũ debeat precedere diſcuſſio ꝯ principalẽ. Examinari

examinat iſtam queſtionē multum perfecte in d.l.nomen. ⁊ com
a muniter tenetur, qđ non: quia auth.hoc ſi debitor.C.de pign.
loquitur, quādo conuenitur tertius poſſeſſor, ſed nomen debi-
toris eſt ipſius creditoris qui obligauit, ⁊ ab ipſo habetur, nō
ab ipſo debitore, merito non debet precedere diſcuſſio, ⁊c.

ADDITIONES.

a P.PAV.P. ¶ Venio ad materiam. Vide ad Barto.in l.j. ſi pig. pig.da.ſit.
b POMA. ¶ Circa primum. Vide Alex.conſi.cxcv. ⁊ conſi.xvij.in primo volu. ⁊ conſi.xlvij.in iij.vol.
c ALEX. ¶ Obligatū. Adde tex. ⁊ vide Bar.in l.heres cū debuerat.ad Treb. ⁊ in l.qđ te.ſ.ſi cer.pet. ⁊ l.j. ⁊ in l.nō ſolū.§.morte.j.de ope.no.nun.in iij.ſpecie pſtationis. ¶ Adde ad materiā Jo.and in addi.ad Spe.in tit.de obl. ⁊ Jo.in rub. vbi format queſtionē de debitore qui ſoluit ſecundo creditori, an primus poſſit auocare. ⁊ Jo.an.eo.ti.§.j.ver.quid, ſi obligaui. vbi ponit queſtionem de eo, qui equum pignoratum pro viginti, ſecundo pignorauit cum pacto, qđ poſſet eo vti, ſi equus ſit deterior factus, qualiter conſultum ſit dño equi. ⁊ per Rom. conſil.ccxiiij. vbi ſit vlti.q. Bar.hic, ⁊ etiam vide conſi.ccccxvj. ¶ POMA. Vide Alex.conſi.xvij.ij.vol. ⁊ maxime ad no.hic per Bart. ⁊ Alex. conſi.xviij.in j.volu. ⁊ conſi.xlv.vol.iij.
d P.PAV.P. ¶ Tenetur, quod non. Vide Alex.conſi.xvij.vol.j.

§. Et in ſuperficiarijs.

Qui habet vtile dominium poteſt pignori obligare, ⁊ tūc hypothecaria tenetur, que cōpetit contra quemlibet poſſeſſorem.h.d. tamen amittitur ius creditoris eo ipſo, qđ reſolueretur ius debitoris obligantis, vt ſ.§.proxi. Simile C.ſi pig.pig.da.ſit.l.j. ⁊ ij. ⁊c.

1 ☞ Hypotheca non tollitur niſi ſolutione.

§. Etiam ſi creditor.

Hypotheca nō tollitur, ſi principalis debitor, vel fideiuſſor condemnatur, niſi realiter ſatiſfiat. hoc di-
1 cit. ¶ † Not. qđ hypotheca nō tollitur, niſi ſolutione. ¶ † Not.
2 iſtū tex. qui videtur innuere, qđ cōdemnato principali debitore non poteſt fieri executio in fideiuſſorē contractus, ſed dz iſte fideiuſſor iterū conueniri ⁊ condēnari, vt dicitur in verſic. multo magis. cum precedēti. de quo dixi in l.j.ſ.iud.ſol. ¶ Oppo. de l.ſi.C.de vſu.rei iudi. Sol. per ſnlam ſit nouatio, hoc eſt noue actionis acquiſitio, non autem dicit quod prima tollatur, ⁊c.

a

§. Si ſub conditione.

a Qui ante cōditionē agit, male agit. nec rei iudi. exceptione repellitur, ſi poſtea, conditione exiſtēte, cepit agere. Interim tamē poteſt cautio poſtulari.h.d. ¶ No. illud qđ dixit, quod ei, qui ſuccumbit, qui agit conditione pendente, non obſt. exceptio rei iudi. ſi poſtea agat exiſtēte cōditione. Veruntamen hic gl. noſtra videtur tenere, qđ inducie dupli-
b centur, ſicut in debito ad diem, quādo quis agit ante diem, b vt Inſti.de excep.§.hodie. vide gl. ⁊ not. de quo eſt in l.ſi pecuniā.ſ.ſi cer.pet. vbi glo. tangit hoc, ⁊ Gul. ⁊ ibi dixi. ¶ Vltimo no. tex. hic, in ſi. qui dicit cautiones preſtandas, qđ intellige ſi cautio principaliter poſtuletur, vt dicit glo. ⁊ bene, ⁊c.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Si ſub conditione. Iſtum tex. cum ſimilibus notanter limitat Ro.in l.inſulam.de verb.obl. ſed forte illa limitatio non eſt vera, vt ibi poſt eum ſcripſi.
b ALEX. ¶ Ante diem. Vide quod not. Bar.in l.ſi ſeruus.§.boue.de condi.furt.

LEX XIIII.

a

Queſitum.

Si debitor eſt ſuſpectus ante diem, vel cōditionem, competit pſequutio pignoris.h.d. ¶ Opp.ſ.l. proxi.§.pen. ⁊ j.qui.mo.pig. ⁊ hyp.ſol.l.ſoluitur.§.paciſcatur. Vera ſolutio eſt ſcđm gl. quod hic debitor erat ſuſpectus, ibi ſecꝰ. Dantur etiam ⁊ alie ſolutiones. Sed iſtam not. Facit l.ait pretor.§.ſi debitorem.j.que in frau.credi. Quod intelligo ſi cauſa ſuſpicionis ſuperuenit de nouo talis, que non erat tempore cōtractus, vel ſi erat creditor, ignorabat. arg.C.de ſpon.l.ſi. ⁊ l.ſi is a quo.in ſi.j.vt in poſ.leg. ⁊c.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Queſitum. Iſtum tex. multum no. ponderat Bald. in l.j.in ſi.de condic.ex lege. quia debitor fugitiuus etiam ante diem poteſt capi.l.iij.ad ſi.C.commo. Et ad iſtum tex. cum glo. vide Bar.in l.iij. ⁊ vlti.ij.q.prin.C.eo.in verſic. oppo.ſ.l.proxi.§.pen. hic videtur gl. pro opi. Dy. Inſti. de act. in prin. volens debitorem ſuſpectū non poſſe capi propria authoritate, ſed ſolum rem vel pignus, quod videtur contra l.ait pretor.§.ſi debitorem. hic allega. Adde, quando debitor fugitiuus capi poſſit, Ro. pulchre conſi.cclij. ⁊ cccxx. Pe.de Anch.cxxij. ⁊ per Ange.conſil.cxxij. ¶ P.PAV.P. Vide Iaſ.in l.vinum.ff.ſi cer. peta. ¶ POMA. Vide Roma.ſing.clxxvj. Alex.conſi.xix.iij.volu.

LEX XV.

Et que nondum.

Quod non eſt, ſed eſſe ſperatur, poteſt pignori obligari.h.d. iſta lex notabil. quam perpetuo tene menti, ⁊c.

1 ☞ Hypothecaria agens, an poſſeſſor an creditor, cū nō apparet de prioritate creditoris vel poſſeſſoris, quis potior.

a

§. Quod dicitur.

a In obligatiōe ſpeciali requiritur tūc res eſſe in bonis debitoris. In generali vero ſufficit, ſi poſtea quādocunque inueniatur in bonis.h.d. ¶ No. ex hoc §. qualiter debeāt fieri poſitiones ⁊ articuli, ⁊ quid concludetur in hypothecaria. ¶ Item no. quod dico, quod in ſpeciali obligatione debet cōcludi, quod tunc erat in bonis. Intelligo ſecūdum diſtinct. poſitā in l.j.ij.re
1 ſpon.ſ.eod. ¶ Quero, † quid ſi eſt dubiū, b quia apparet quod
b eadem die debitor obligauit rem, ⁊ eā alienauit, de prioritate ⁊ poſterioritate non apparet? Reſpon. poſſeſſor qui conuenitur hypothecaria, in iſto dubio vincit, niſi probetur per creditorē rem prius fuiſſe obligatā. tex. eſt in l.de rebus.C.de donat. ante nup. Fallit in fiſco, quo caſu eius fauore poſſeſſori incūbit onus probādi rem eſſe prius ſibi obligatā, ſeu alienatā, vt hic eſt caſus notab. in l.j.C.de iur.fiſc.lib.x. ⁊ ita intellexi, ⁊c.

ADDITIONES.

a ALEX. Quod dicitur. Et an hoc habeat locū, etiam in agēte reuocatoria, vt habeat neceſſe dicere rē fuiſſe in bonis debitoris, vide Bald.in l.penult.C.que in fraud.credit.
b ALEX. ¶ Dubiū. Et quod ſemper incūbat onus ⁊c. debitori probare priorē hypothecā, ⁊ nō emptori allegāti priorem emptionē, tenet Bal.in l.matrem.C.de pba. Et iſtis adde pulchre no. per Bar.in l.ſi is qui.in ſi.de iur.fiſ. ⁊ Bar. ⁊ doc.in d.l.de rebus, ⁊ ibi omnino vide Bal.ad queſtio. Bar.hic, ⁊ vide Bar. ⁊ que ibi dixi in d.l.j.C.de iure fiſ. dicit tñ Cy. ⁊ Bal.in d.l.de rebus, qđ ſi vnus, puta creditor probat de die, poſſeſſor vero non pbat de die ſue poſſeſſionis, qđ poſſeſſor ſuccūbit. De quo cogita per ea que hic habētur. Item adde, qđ fauore dotis preſumetur preceſſiſſe, id qđ eſſet vtile doti ſm Bal.in l.ad exactionē.C.de dot.promiſ. ⁊ in l.dotis.C.de iure dot. ⁊ ibi dr qđ preſumitur preceſſiſſe inſtrm dotis inſtro fiſci. ⁊ Bar. in l.non puto.j.de iure fiſ. videtur dicere contra dicta per eum, vbi dicit, qđ etiam in quolibet priuato preſumitur prius preceſſiſſe inſtrm ſuū quam fiſci. ¶ Adde qđ Spe.in ti.de ob. ⁊ ſol.§.j.in verſi. quid ſi ago. dicit idem quod Bar. Vide Alex.conſi.xli.in iiij.vol.

§. Qui res.

Res obligatas poteſt qs alteri obligare ſine periculo, ſi primus creditor certificetur, ⁊ intelligetur res obligata in reſiduo, ⁊ ſi ſatiſfaciat primo per totum cedit in obligatione ſecundi.h.d.

LEX XVI.

1 ☞ Geſtam rem meo nomine poſſum habere ratam ad mei preiudicium.
2 Ratihabitio retro trahitur, ⁊ mandato comparatur.
3 Facere qui non poteſt, non poteſt cōſentire facienti, ⁊ quando.

Si fundus.

Quod accedit in fundo venit in obligationem.

§. Si neſciente.

Volūtas domini reconciliat obligationē rei aliene, ſi dominus eſt talis qui poterat obligare. quē caſum
1 no. multum. ¶ † Not. qđ rem non meo nomine geſtam poſſum habere ratam ad mei preiudicium, non autē vt negotium trahatur ad me, ⁊ cōpetat actio neg.geſt.l.ſi pupilli.§.ſed ſi ego.ſ.
2 de neg.geſt. ¶ † Itē no. ratihabitionem a retro trahi ⁊ manda
a to cōparari. de quo per Dy.in c.ratihabitio. de reg.iur.lib.vj.
3 ¶ † Not. qđ qui non poteſt facere, non poteſt facienti conſenti-
b re. b Sed quia text. in hoc vltimo reſpon. dicit fere, ⁊ ſic innuit, quod quandoq; qui non poteſt facere poteſt facienti cōſentire, quero qui ſunt iſti? Et quidam ponunt exemplum in pupillo, alij in muliere, quod gl. reprobat. Unde gl. exemplificat in vſufructuario qui non poteſt obligare proprietatem, tamē poteſt proprietario obligāti conſentire.C.de vſufru.l.intereſt. Et ex hoc tex. cū gl. colligunt diſtinctionē mirabilem, quia quandoq; quis non pōt aliquid facere pter imbecillitatē cōſilij, ⁊ intellectus, vt minor, ⁊ mulier, ⁊ tūc non pōt facienti cōſentire, vt hic in tex. ⁊ in duobus exēplis hic reprobatis in gl. Aut quis non pōt facere propter defectū ſui iuris, quia ius plenū non habet vt vſufructuarius ⁊c. ille pōt facienti conſentire, vt hic in ver. fere. ⁊ in exemplo gl. Ad idem l.ij.§.voluntatem.j.ſol.mat.

ADDITIONES.

a P.PAV.P. ¶ Itē not. ratihabitionē. Vide Alex.in cōſil.lxxviij. ver. nec predictis. vol.v. limita quinq; modis.

b ALEX. ¶ Cõſentire ꝛc. Adde gl. in ll. fi. in ver. cõmodauerit. C.
de pac. ꝛ qđ ibi Bar. ꝛ ideo nũquid ſtatutũ dicēs, qđ minoꝛ nõ
poſſit alienare ſine cõſenſu ꝓpinquoꝛũ, ꝛ an poterit alienāti cõ-
ſentire. vide Jac. But. ꝛ Bal. in l. ij. C. ſi aduer. don. ꝛ hoc qđ di-
xi poſt Bar. in l. apud Julianum. §. ſi. qui. ex cau. in poſ. ea. ꝛ hic
adde quod no. Bal. C. de ſer. pign. da. manu. l. cum ꝓponas. ꝛ
in rub. C. de pac.

a **§. Si res.** a Additio, vel detractio, qualitatis circa rē non extinguit hypothecam. h. d. ¶ Oppo.
qđ rei mutatione extinguatur ius, vt l. repeti. §. rei mutatione.
ſ. qui. mo. v ſuff. amit. Sol. aliud in vſufructu, aliud in hypothe
ca. Et aſſignat ratione, qꝛ vſuſfructus nõ poteſt durare perem
pta rei ſubſtātia, vt l. j. ſ. de vſuf. Sed illa nõ eſt bona rõ, qꝛ nec
pignus poſſet durare perempta rei ſubſtātia. l. ſicut. j. qui. mo.
pign. vel hyp. ſol. Dic ergo qđ in vſufructu ſunt inducti multi
modi, vt vſuſfructus pereat, ne alias ſit inutilis ꝓprietas ſem-
per abſcedēte vſufructu. Vel aliter, In iure vſuſfructus inſpi
citur cõmoditas, quā põt habere vſufructuarius, que cõmodi
tas alteratur tali mutatione, vt ſi de domo fiat area, vel ecõuer
ſo, ꝛ ideo vſuſfructus extinguitur. In iure vero pignoris inſpi
citur, vt creditoꝛ ad ſuũ perueniat facilius, qđ durat etiā facta
tali mutatione. ¶ Itē opp. j. de le. j. l. ſi ita legatũ. §. ſi. Solu. di
cit gl. qđ ibi tractatur de lucro captādo, hic de dāno euitando.
Et ſecũdum eam ſi res obligatur ex cauſa donationis, nõ dura-
ret pignus, qđ eſſet abſurdũ dicere. Dic ergo, qđ hic loquitur,
qñ habeo ius meum firmũ, adeo ꝙ facto alterius tolli non põt,
ibi vero loquitur, qñ ius legatarij non erat firmum, ꝛ ſola volun
tate teſtatoris poterat mutari.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si res. Facit iſte text. ad qõnē ſi qs emat domum vel
rem alij obligatā ꝛ eā melioꝛauit ſumptib⁹ ſuis, ꝙ ſi ab eo vēdi-
catur per hypothecā, an liberetur ꝓſtando primo eſtimationē:
hic tex. facit ꝙ non. dic vt ꝑ Bar. in l. in ijs. C. de prediis, ꝛ omni.
re. nau. li. xj. ꝛ ibi Ang. vide qđ no. Bar. in l. inter ſtipulantē. §.
ſacram. circa ſi. j. de ver. obl. ¶ POMA. Vide ad iſtũ tex. Bar. ꝛ
Ang. in l. in ijs. C. de pred. naui. lib. xj. ¶ P. PAV. P. Vide Jaſ. in
l. creditoꝛ. la j. circa ſi. ff. ſi cer. pe. Pau. de ca. in l. ſi ꝯuenerit. ſ.
de pig. act. vide in reperto. in ver. pignus. ꝛ intellige qđ ipſe qui
pignoꝛauit, non poteſt detrahere aliqua melioꝛamenta poſtea
facta, vt per Jaſ. in d. l. creditoꝛ.

1 ☞ Hypothecaria conuentus debet poſſidere ſicut in rei ven-
dicatione.
2 Hypothecaria conuentus habet facultatem vel rem reſtituen
di, vel debitum ſoluendi.
3 Sententiandi in hypothecaria, modus, ꝛ foꝛma.
4 Juratur in litem contra non reſtituentem.
Libellus, Peto te condemnari ad rem reſtituendam, vel ad ſol
uendum debitum, an procedat in hypothecaria.
5 Hypothecaria in actione qñ iudex poſſit condēnare ad fruct⁹.

a **§. In vendicatione.** a Hypothecaria dat ꝯ poſſeſſoꝛem qui libe
ratur ſi ſoluit vel reſtituit, alias condēnabitur, ꝛ ſi fuerit cõtu-
max, in litem iurabitur tam pro re quam pro fructib⁹ extanti-
1 bus. h. d. ¶ † Not. qđ in hoc iudicio dꝫ diſquiri an cõuētus poſ
ſideat ſicut in rei vēdicatiõe, vt in l. ſi. ſ. de rei vē. ꝛ ꝓbat in aut.
2 item poſſeſſoꝛ. C. qui pot. in pig. hab. ¶ † Not. ꝙ poſſeſſoꝛ hꝫ fa
b cultatē reſtituēdi rem vel ſoluēdi debitũ. b In caſu tñ ſingula-
ri ſi neutrũ iſtoꝛũ facit, non condēnabitur poſſeſſoꝛ hypotheca
ria conuētus, vt C. de iur. delib. l. ſi. §. ꝛ ſi prefatam. verſi. ſin ve-
3 ro creditores. ¶ † Tertio no. modũ ſentētiandi in hypotheca-
ria, qꝛ poſſeſſoꝛ condēnatur ad rem reſtituēdam, ꝛ retinendam
in cauſam pignoris per creditorē. Et ex hoc colligitur modus
foꝛmādi libellũ in hypothecaria. De quo dixi plene in l. rem a-
lienā. ſ. de pig. act. Facit j. de euic. l. ſi cũ vēditoꝛ. in prin. An au
tem poſſit ſic foꝛmari libellus, vꝫ, peto eum condēnari, vt eam
4 rem reſtituat, vel debitũ ſoluat, dicam ſtatim. ¶ † Not. ꝙ cõtra
non reſtituētem iuratur in litē. Et ex hoc videtur, ꝙ talis libel
lus, peto reum condēnari ad rem reſtituēdam vel ad ſoluēdum
debitũ, non ꝓcedit. Tũc enim cũ ad quātitatem eſſet condēna-
tus, non poſſet iurare in litē. l. arbitrio. §. non tñ. ſ. de dol. Sed
tex. in l. ſi. C. ſi vnus ex plu. cre. videtur iſtũ libellum admittere,
ꝛ idē extra de pig. c. ex literis. ſed tex. hic videtur ponere in ar-
bitrio cõuēti, non ꝙ hoc veniat ex natura obligationis. Ego pu
to ꝙ talis libellus ꝓcedat, ꝛ intelligatur libellus, ꝛ ſentētia lata
ſuper hoc ſcđm foꝛmā huius l. ſcꝫ peto te condēnari ad rem re-
ſtituēdam, ꝛ hoc ex natura obligationis. Vel ſi vis, habes pote
ſtatē ſoluēdi debitũ. Per hoc tñ non preiudicat ſibi actoꝛ in iu
re qđ hꝫ petēdi iuramentũ in litē, qꝛ poteſt actoꝛ ſicut in actio-
ne de dolo eligere verũ intereſſe, ꝛ omittere iuramētum in litē,
vt l. arbitrio. §. j. ſ. de dol. ¶ Itē opp. ꝙ ꝑ iurām in litē non cõſe
quitur plus ꝙ ſit verũ debitũ. l. ſi inter. §. ſi. j. eo. Gl. ponit plu-
res ſolu. ſed prima eſt vera. ſ. ꝙ hic loquitur, qñ agitur contra
tertiũ poſſeſſoꝛem, lex vero cõtraria loquitur, qñ agitur ꝯ ipm
debitoꝛē, videbitis ſtatim de hoc j. ea. l. §. ſi pluris. ꝛ ibi videbi-
5 tis rõnē. ¶ Venio ad ver. interdũ. ꝛ quero, † qđ ſi fructus non
extiterũt, vtrum iudex poterit condemnare in fructibus? Gl.
diſtinguit ꝛ bene, qꝛ aut ſunt conſumpti mala fide, ꝛ non eſt du-
bium ꝙ tũc tenetur, ac ſi extarent, vt ſ. proxi. in eo, qui dolo de-
ſijt poſſidere. Aut bona fide, ꝛ tunc non poſſunt vendicari. l. j. §.
cum predium. ſ. eo. quādoqꝫ tamen dicit gl. etiam ſi extent, non
poſſunt vendicari, vt ſi emptoꝛ ſeminauit eos. Ita vult dicere
gl. que tamen cõmuniter habetur coꝛrupta. Vbi enim dicit cre
ditoꝛ, debet dicere emptoꝛ.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ In vēdicatiõe. An aũt poſſit foꝛmari libell⁹, ꝛ ſic not.
ꝓcedere libellũ alternatiuũ in hypothecaria. Et de hoc vide la
te Bal. in l. ij. ꝑ illũ tex. C. ſi vnus ex plu. cre. Adde qđ not. Bal.
in ſimili in l. ſancim⁹. C. de ſa. ſan. eccl. Adde Bal. in l. ſi in ſolidũ.
C. de ac. ꝛ obl. adde Spe. i ti. de pig. §. ij. ¶ POMA. Vide Alex.
ꝯſi. xviij. ꝟ. alio fundamēto. vol. v. vide Bal. cõſi. xxv. in j. parte.
b P. PAV. P. ¶ Soluendi debitum. Vide ad Bar. in l. j. C. qui po-
tio. in pig. habe.

§. Creditoꝛ. Snĩa lata ꝯ vnũ non poteſt mandari executioni ꝯ alium, ſed dꝫ iterũ agi hy
pothecaria, ꝛ ex ſentētia lata pro me, contra me nõ opponitur.
h. d. iſte no. ꝛ bonus §. ¶ Opp. qđ debeat agere ex re iudicata
actione in factũ, vel petere executionē, vt l. ſi minoꝛ xxv. annis,
cui fideicõmiſſum. ſ. de mino. Solu. hic agebatur cõtra alium,
quam contra illum, contra quem fuit lata ſententia. ¶ Itē op-
po. de l. ſi. C. de vſur. rei iudi. Sol. vt in gl.

a **§. Si pluris.** a Si cõtra debitoꝛē ſit iuratũ in litē ex equitate liberatur debitoꝛ debitũ
cũ vſuris ſoluēdo. h. d. ¶ No. illud qđ dicũt Canc. ſuiam trāſi-
re in rē iudicatā. De quo dixi in l. j. j. de re iud. ¶ Opp. ꝙ debi-
toꝛ non debuit in plus condēnari, vt j. eo. l. ſi inter. in ſi. Sol. vt
ibi. ¶ Opp. ſ. ea. l. §. in vendicatione. in ſi. Sol. ibi in extraneo
poſſeſſoꝛe, hic in ipſo debitoꝛe. Sed que eſt ratio, qꝛ ſi illud cõ-
ſequeretur ab extraneo deberet debitoꝛi reſtituere. l. ſi inter. in
ſi. j. eo. Ergo ab ipſo debitoꝛe de equitate non debet exigi. Glo.
multum ſe inuoluit in ſolutione huius cõtrarij, quod examina-
bo in l. ſi inter. §. ſi. j. eo. tit. ꝛc.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si pluris. No. rõnē hui⁹ §. Et iſtā etiam ponit Jac.
Bu. Et adde Bal. in l. ſi traditio. in vij. q. ad ſi. C. de act. emp.

§. Aliena res. Res aliena ſub conditione pignori poteſt obligari. hoc dicit.

1 ☞ Simul dr fieri qđ fit eodē die licet diuerſis momētis fiat.
2 Dictio, pariter, quomodo intelligatur.
3 Hypothecata quando res pluribus reperitur eodem die ꝛ nõ
apparet de prioꝛitate vel poſterioꝛitate, conditio preoccupan
tis eſt melioꝛ.
4 Obligata res eodem momento pluribus intelligitur obligata
pro dimidia, ꝛ quando inſolidum.

§. Si duo. Si res obligat̃ pluribus diuerſis momē-tis, glꝫ tenet̃ in ſolidũ ꝓ ſuo debito, ſi eodē
momēto quilibet pro parte tenet̃, niſi aliud actuꝫ ſit. h. d. iſte §.
1 ¶ † No. primo qđ dixi in ſummario. ¶ Scđo not. ꝙ ſimul dicit̃
a fieri qđ ſit eodē die, lꝫ a diuerſis momētis fiat. Facit qđ habui-
2 ſtis in l. in operis. ſ. loca. ¶ Quero qũo intelligat̃ iſtud † pari-
ter, poſitũ hic in ꝓnc. gl. exponit. i. eodē momēto. Alij dicũt hoc
eſſe falſum, vt ptꝫ ex ſequētib⁹, ſcꝫ, ꝙ dꝫ intelligi, id eſt, diuerſis
momentis. Tu dic, qđ iſtud pariter, ponat̃ ſimpliciter, ſed infra
in reſpõſione diſtinguit̃, qꝛ pariter põt intelligi eodē die, diuer
ſis tñ momētis, ꝛ põt intelligi eodē momēto. ¶ Itē quero, qua
liter intelligat̃ hoc qđ dicit ꝓ debiti quātitate? Dicas in ſolidũ.
ſ. cuilibet ꝓ debito, licet qdā aliter exponāt in text. ¶ Itē que-
ro, hic dr, ꝙ quilibet agit in ſolidũ, qs ꝓferatur? Dicit gl. ꝙ pri
3 mus, ꝛ ſic apparet ꝙ fuerit factũ diuerſis momentis. ¶ † Sed
tũc quero qđ ſi de prioꝛitate vel poſterioꝛitate nõ apparet? Et
videtur ꝙ tũc debemus determinare ſm l. ia a quo. ſ. de rei vē.
Sed hoc non eſt verũ, qꝛ in rei vēdicatione duo nõ poſſunt eſſe
dñi inſolidũ, ſed res põt eſſe plurib⁹ obligata in ſolidum, ergo,
ꝛc. Dicendũ eſt ergo tũc occupātis melioꝛē eſſe cõditionem. l. ſi
quis a multis. ſ. de noxa. ꝛ habebit beneficiũ poſſeſſiõis, de quo
4 loquitur l. ſi debitoꝛ. ſ. eod. ¶ † Hic dicitur cuilibet creditori
eſt obligata res pro parte qñ eodem momento, quero de qua
parte intelligatur? Et gl. intelligit de dimidia parte rei, quod
videtur eo. ꝙ ſ. ſic queſiuerat. Alij intelligunt ꝓ rata debiti. l. a
que nondũ. §. ſi. ſ. eo. ſed ibi in alio caſu loquit̃, teneas ergo glo.

Querit

¶ Querit gl. quare aliud in legatis, vt ſi duobus res legetur,
videat relinqui inſolidū cuilibet. l. re coniuncti. ſ. de leg. iij. Di-
cit gl. forte eſt ratio, quia nō ſtatim acquiritur ius legati ipſi le-
gatario. Tu dicas idem eſſe in legatis, ⁊ in pignorib⁹: quia aut
in duabus conceptionibus verborum res obligatur tibi pro cer-
ta quantitate, ⁊ illi pro certa quantitate, ⁊ tunc nō poſſunt dici
eodē momēto. De neceſſitate enim vna obligatio precedit aliā
aliquo inſtanti temporis, ⁊ tunc cuilibet erit obligata inſolidū,
vt ſ. proxi. Aut vna conceptione verborum, vt quia obligatur
tibi, ⁊ illi, ⁊ tūc cuilibet pro parte erit obligata, vt hic in fi. ⁊ idē
in legatis ſecundum veram opinio. ⁊ l. legata inutiliter. in fin. ſ.
de leg. j. Dixi in l. re coniuncti. ſ. de lega. iij.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Die licet. Uide Soci. conſi. xxxv.
1 ¶ Pactum quod debito non ſoluto creditor habeat pignus
iuſto pretio emptum.
2 Lex, ſi merces. ſupra locati. habet locum quando ſuper contra
ctu principali committitur arbitrio incerte perſone.
3 Iudex eſtimat iuſtum pretium pignoris quādo eſt appoſitum
pactum, q pretio non ſoluto, creditor habeat pignus iuſto pre
tio. Et qualiter iudex hoc faciet.
4 Obligatione in generali bonorum ſi apponatur pactum quod
ſi ad diem non ſoluit, vna res ſit empta de rebus obligatis ad
electionem creditoris, an valeat.

a ſ. **Poteſt.** ᵃ Ualet † pactum vt debito non ſoluto, cre
1 ditor habeat pignus iuſto pretio emptum.
h. d. quod no. q2 ſingularis eſt caſus. Opp. C. de pac. pig. l. j. ⁊ ij.
Sol. ibi pactum fuit appoſitum q res ſit empta pro pecunia de
bita q pactum nō valet, q2 eſt pactum legis commiſſorie quod
reprobatur in pignorib⁹: hic vero fuit pactum, q res ſit empta
iuſto pretio, vel fuit dictū q res ſit empta ſimpliciter, q intelli
gitur, ſ. iuſto pretio, ſecundum quod debet diuerſimode puncta
ri iſte tex. ⁊ quelibet eſt not. Et de huiuſmodi pactis legis com
miſſorie, dixi plene in l. quamuis. ſ. de ſol. verſicu. contra hoc op
b po. ¶ Opp. gl. ᵇ ⁊ videtur, q nō valeat illud pactū, q2 in incer-
tam perſonā cōmittitur taxatio pretij. l. ſi merces, in prin. ſ. loc.
So. dicit glo. hic ſpeciale, quia debitor vix alias inueniret pecu
niam. Et ſm iſtam ſol. iſte ſ. reſtringeretur ad contractum mu-
tui tantum, quod eſt contra propoſitum Iuriſconſulti ⁊ princi
2 pis reſcribētis: qui generaliter loquitur. Dic ergo q † l. ſi mer
ces, loquitur, quando ſuper contractu principali committitur
arbitrio incerte perſone, tunc enim non eſt aliqua obligatio nec
aliquis cōtractus validus, cuius occaſione poſſet recurri ad iu
dicem. Hic vero preceſſit cōtractus pignoris validus cui iſtud
pactum fuit appoſitū, ⁊ ideo iudicis officiū habetur ſuper quo
ſe fundat vt ipſe iudex tanquā bonus vir pretium iuſtum decla
ret, ⁊ dicā ſtatim arg. p hoc. ſ. de contrahen. em. l. ſue rei. ⁊ l. ſeq.
⁊ l. domū, eo ti. hoc eſt quod dixi plene i l. ſi quis arbitratu. ſ. de
3 ver. ob. ¶ † Quero ergo p declaratione predictorū ᶜ quis eſti-
c mabit iſtud iuſtū pretiū? Reſpon. q iudex. tex. eſt in l. fin. C. de
iur. do. imp. ſed qualiter iudex hoc faciet? Dic, q faciet altero d
duobus modis. Primo citatis partibus per regulam genera-
lem, quia poſſent ledi tunc, vel coget vtrāq; partem eligere eſti
matores, ſecundum formam legis, hac edictali. ſ. his illud. de ſe
cundis nuptijs. C. vel ipſemet eliget ſecundū formam authen.
de non alien. ſ. quod aūt. ⁊ ar. C de fide inſtru. l. comparationes.
quos faciet iurare. d. ſ. his illud. ⁊ d. l. comparationes. licet con
trariū videatur innuere glo. in l. iuriſiurandi C. de teſti. ⁊ in l. j.
ſ. j. ſ. de vent. inſpi. ¶ Sed q primo dixi eſt verius. Poſſet etiā
fieri in ipſo cōtractu per quem talis res debeat eſtimari, vt l. ſi.
4 ſ. de cōtrahend emp. ⁊ Inſti. de cōtrahen. empt. ſ. pen. ¶ † Itē
quero, quando fiet conuentio, ſeu obligatio bonorū generalis,
vtrū poſſit opponi iſtud pactum ſi ad diem nō ſolueris ſit mihi
empta vna de rebus tuis quā velim emere, vel quam eligam, an
valeat? ⁊ videtur, q non, quia confertur contractus in volūtate
vnius contrahentiū contra l. in vendentis. C. de contrah. empt.
⁊ l. in perſonam. ſ. generaliter. ſ. de regu. iur. Sed contrarium
eſt verum quia tunc non confertur ſubſtantia contractus, ſed
electio rei, quod fieri poteſt vt ibi not. ⁊ l. in perſonam. ſ. gene-
raliter. de regu. iur.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Poteſt. Et videtur mirabile q licet non ſit collatū
in aliquē, arbitriū declarandi pretium, valet tn̄, q2 iſtud pactū
eſt pars alterius cōtractus validi, ſcdm Bal. in c. j. de feu. dato
in vicē leg. cōmiſſ. ⁊ iſtū tex. alleg. in l. ſi. C. d pac. pig. ⁊ vide Bar.
in l. quamuis. de ſolu. in eodē prin. ibi ſcdm q debet diuerſimode
preſentari, ⁊c. Ad iſtā omnimodo vide Bar. no. in l. iiij. C. eo. in
ver. vlterius iuxta predicta quero. in verſi. opp. gl. videtur no,
⁊c. Adde Bar. in l. a diuo Pio. ſ. ſi pignora. de re iudica. vbi ſfor
te in vno videtur tenere cōtrariū, niſi dicas q hic pignus erat
obligatū pro debito, ibi vide per Imo. ⁊ vide Bal. in c. j. in prin.
de feu. dato in vicem legis commiſſorie. Sed quid, ſi vēdo vel lo-
co pro iuſto pretio nullo appoſito declaratore, vel appoſito, ſed
mortuo quid fiendum? Uide ſing. Bal. in l. cōtractus. de fid. in-
ſtru. per Imo. in l. ſi qs arbitratu. de ver. ob. in ver. quero ergo
pro declaratione. ibi licet cōtrariū videatur innuere, ⁊c. Adde
Bar. in l. fin. C. de pac. pig. ¶ P. PAV. P. De intellectu vide Imo.
⁊ Aret. in l. ſane. ff. de verb. obli. ibi, ſit empta p pecunia debita.
Et quia iſta iura loquuntur, quādo res eſſet ſpecialiter obliga
ta, ⁊ conuentum, q debito non ſoluto, eſſet empta pro debito. q
ſi eſſet obligatio generalis omniū bonorū cum pacto q debito
non ſoluto, talis res inſolidum maneat pro debito. Pondera
Bar. idem volentem in l. iij. C. de pig. verſic. vlti. circa predicta
quero. ⁊ ſentit Bart. hic, in vlti. q. Ubi autem nulla eſſet hypo-
theca, ſecus eſſet. vide ad Bart. in l. quamuis. ff. de ſolu.
b POMA. ¶ Oppo. Pro declaratione iſtius text. vide Imo. in l.
ſciendum. ſ. de ver. obli.
c ¶ Declaratione predictorum. Uide Are. conſi. xxxij.

LEX XVII.

Pignoris. Actio hypothecaria eſt in rem.
hoc dicit.

LEX XVIII.

1 ¶ Probanda in hypothecaria directa, ⁊ in vtili, ⁊ in quaſi hy-
potheca ria.

Si habeo. Qui habet quaſi dominium poteſt
pignori obligare, quaten⁹ iſtius iu
ris vires ſe extendunt. h. d. quod no. ¶ Opp. quod
debeat probari, q res pignorata ſit dbitoris. l. ⁊ que
2 nondum. ſ. quod d2 ſ. eod. † Sol. in directa hypothecaria de-
bet probari directū dominium, in vtili hypothecaria debet pro
bari vtile dominium, vt l. grege. ſ. ⁊ in ſuperficiarijs. ſ. eo. ⁊ ſ. eo.
l. lex vectigali. In quaſi hypothecaria ſufficit probare quaſi do
minium, quod parit publicianam, vt hic. ⁊ quod dico vtilem hy
pothecariam, ⁊ quaſi, dico gratia euidentioris doctrine, ⁊ quod
expediui plene in l. rem alienam. ſ. de pig. actio.

LEX XX.

Cum conuenit. Si obligatur penſio,
in creditorē tranſeunt
vtiles actiones. h. d.

LEX XXI.

Si inter. Pignus cōtrahit per procuratorē,
vt geſtorē, ratihabitiōe ſequuta. h. d.
Si debitor. Si quaſi dominus obligans
conueniatur, nō poteſt cum
effectu de dominio excipere. h. d. quod not. pro limitatione l. ſi
ab eo. ſ. eo. ¶ Opponitur de l. ſi ab eo. ſ. eo. vbi talis hypothe-
ca non datur contra dominum. Solu. ibi agitur contra tertium
poſſeſſorem, hic vero contra ipſum debitorem pignorantem.

ſ. **Quicquid.** Iſte ſ. ſummat ſeipſum, ⁊c.

ſ. **Si res.** Contra debitorem non reſtituentem in hac
actione non iuratur in litem, ſecus ſi contra
alium ⁊ quod conſequutum fuerit, reſtituitur h. d. ¶ Opp. q
a quandoque ᵃ pluris interſit creditoris, puta ſi volebat pignus
retinere ob chirographariā pecuniā. l. j. C. etiam ob chirogra.
pec. Bl. in l. ſi fundus. ſ. ſi pluris. ſ. eodē. videtur tenere, q tale
intereſſe non conſideretur, q2 illud remediū ſolum habet locū,
quādo creditor poſſidet. Quod poſſet eſſe verū, ſi creditor nū-
quā poſſediſſet, ſed ſi ſemel poſſediſſet, ⁊ a poſſeſſione cecidiſſet,
que ad debitorem tranſiret vel reuerſa eſſet, tunc etiam contra
ipſum debitorem poſſet iurari in litē, quia plus creditoris in-
tereſt, ſ. vt vti poſſet retentione ſeu exceptione, arg. l. qui exce-
ptionem. ſ. ſi pars. ſ. de cōdict. inde. ¶ Item ad finem opp. cū
agitur cōtra extraneū non intereſſe plus creditoris, quā habe-
re debitum. Quod apparet, quia ab initio poteſt poſſeſſor ſibi
ſoluere debitū, ⁊ retinere pignus. l. ſi fundus. ſ. in vendicatio-
ne. ſ. eod. Sol. intellige hic, quando pignus fuit amiſſum culpa
creditoris, ⁊ ideo tunc condemnaretur, ſi non reſtitueret rem.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Quandoq; ⁊c. Not. dictum, de quo Inſti. de actio.
ſ. item Seruiana.

LEX XXII.

a **Si Titio.** ᵃ Si fundi dn̄s ſuccedit debitori
pignoranti, non ↄfirmat pignus,
ſed tenetur pignoratitia actione cōtraria ex perſona
defuncti. h. d. ¶ Opp. de l. rem alienā. ſ. de pig. acti.
vbi dicitur, q non detur vtilis hypothecaria. Dic vt hic datur
vtilis, id eſt efficax pignoratitia contraria, ⁊ de perſonali actio-
ne loquitur, non de hypothecaria, que nō datur, nec vtilis, nec
* directa, vt ibi. * ¶ Itē oppo. de l. j. in prin. ſ. eo. Sol. ibi loqui-

tur quando ille, qui pignorauit ſuccedebat domino, hic contra: quia dominus ſuccedebat pignoranti.

ADDITIONES.

a ALEX. Si Titio. Vide Ray. in l. aſſiduis. C. q pot. in pig. hab.
* CLAV. ¶ Ut tibi. Nunquid autem defunctus potuit expreſſe in contractu obligare bona heredis futuri, vide Alex. poſt Bald. in l. ſi heredis ſeruus. ſ. de leg. j.

LEX XXIIII.

1 ☞ Emere vel vendere prohibitus quando prohibetur pignorare, vel pignus accipere.
2 Forenſis phibitus per ſtatutū emere poteſt pignori accipere.

a b IN QUORUM. a Qui prohibetur emere, nō prohibetꝫ pignori accipere. b h. d. ¶ Opp. ſ. tit. ij. l. j. §. eam rem. & C. de reb. alie. non
1 alienan. l. ſi. Gl. ſoluit, † quando prohibetur venditio a lege, intelligitur prohibita pignoris datio, vt in contrariis: ſecus, ſi prohibeatur a iudice. Ita debet intelligi iſta lex, intellige
c ergo c hic in iudice, qui ex certa cauſa prohibeat aliquē emere, vel vēdere qd poteſt fieri. l. moris eſt. ſ. de pen. Sꝫ certe reſtringere hanc legem hoc mō durum eſt, nec leges in contrariū allegate cogunt nos ad hoc. Nam quandoque prohibetur res ipſa vendi, quia eius interdicitur commercium, & tunc non poteſt pignori accipi: qꝛ etiā pignus eſt commercium. Ita loquitur l. j. §. eam rē. ſ. ti. ij. ſcilicet in re ſacra, religioſa, & ſimilibꝫ. Quādoqꝫ non prohibetur commercium in genere, ſed prohibetur venditio, & tunc dicebat Jac. Butr. quod ex propria ſignificatione nō videtur res phibita pignori dari, vt hic. Non ob. l. ſi. C. de rebꝫ alie. non alien. quia illud eſt verū magis ex quadam preſumpta voluntate, quam ex ſignificatione verbo℞. Certe & eadē ratione hic ex preſumpta voluntate debet intelligi prohibita pignoris
d datio. Tu dic, Aut prohibetur d vendi, vel alienari res, & tunc non poteſt obligari, vt d. l. ſi. Ratio quia per obligationem peruenitur ad venditionē pignoris, vt l. ij. & iij. ſ. de diſt. pign. & ſicuti prohibetur venditio, ita & eius preambulum, vt ſ. de ſpon. l. oratio. Quandoque prohibetur perſona emere res, non autem prohibetur res vendi, tūc ille non impeditur pignori accipere. Caſus eſt hic. Ratio, quia licet accipiat pignori, ꝑ hoc nō deuenitur vt ipſe accipiat ſibi in ſolutū, vel in emptionem, ſed ꝙ alij
e vendat ꝓ ſuo debito, nō eſt prohibitū. Predicta vera, e niſi acciperet pro tanta quantitate, quod non eſſet veriſimile debitorem luiturū, arg. l. qui habebat. in prin. ſ. de leg. iij. Et ſic intelli
2 gas legem iſtam, ſiue phibitio fiat a lege, ſiue a iudice. † Et per
f hoc dico, quod forenſis prohibitus per ſtatutum f emere in territorio huius ciuitatis poteſt pignori accipere, vt hac lege.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ In quo℞. Vide Are. ꝯſ. xiij. incip. viſo. & conſi. cxxv. Barb. in rub. de rebꝫ eccl. nō alie. Bal. c. j. verſi. aut ſi libellario. quibus mod. feu. amit. Barbat. c. nulli. col. j. in fin. de reb. ecc. nō alie. Fel. c. venerabili. de offi. deleg. ad fin. Anch. conſi. cl. in ſi.
b P. PAV. P. ¶ Pignori accipere. vide Barba. in repetitio. Rub. de reb. eccle. in j. art. in xvj. fallen.
c ALEX. ¶ Intellige. Vide Bar. in l. multū. de ver. ob. Prohibita alienatione, an prohibeatꝫ pignoratio? Quid aūt ſi quis phibetur acquirere, an poſſit pignori accipere. Cy. & Bal. i d. l. ſi. C. de re. alie. non alie. quod ſic. adde qꝛ res emphyteutica prohibita vēdi, poteſt pignorari, vt no. in l. ſi. C. de iur. emph. Et ad iſta vide quod no. Bal. in c. j. ver. aut ſi libellario. quib. mo. feu. amit. & dicit Ang. in l. benignius. ff. de legib. ꝙ ſtatutū faciēs mētionē de alienatione, nō verificatꝫ in iſta alienatione pignoris, vel conceſſione vſuſfructus. ¶ Adde an res emphyteutica phibita vēdi, poſſit pignorari vid. Bal. ꝯſ. lxxix. inci. ſtatuto irritāte. iij. li.
d P. PAV. P. ¶ Aut prohibetur. Vide Abb. in c. ij. de feu.
e POMA. ¶ Predicta vera. Vide Alex. l. j. §. per ſeruum. & ibi. Jaſ. ff. de acqui. poſſ.
f POMA. ¶ Per ſtatutum. Et no. ꝙ prohibitus emere, & alios contractus facere intelligitur nedum pure, ſed etiam ſub conditione. Ita ſentit Imo. & Car. c. nulli. de re. eccl. non alie. dum reprobant primam exceptionem Jo. an. & Imo. ad illū tex. in ver. conditionis.

LEX XXV.

CUM VITIOSE. Inutilis obligatio non dat ius retentionis. h. d. Opp. de l. j. in prin. ſ. eo. Sol. vt ibi dixi.

LEX XXVI.

FIDEIUSSOR. Si debitor ſoluat creditori, recuperat pignora data fideiuſſori. h. d. quod no. &c.

§. PATER. Qui ſcribit cōtractum obligationis rei ſue videtur obligationi conſentire. h. d. ¶ Opp. de l. Titia. §. Lucia Titia inteſtata. ſ. de leg. ij. Iſtud cōtrariū ſoluit ibi gloſſ. ſuper verbo, intereſſe. & hic in l. Caius. ſ. de pig. act. Dixi plene in l. que dotis. ſ. ſol. mat.

§. LUCIUS. Res loco rei ſubrogata nō cadit in obligationem, niſi ex prima ortum habuerit. h. d.

LEX XXVII.

SERUUM. Si debitor rē pignoratā faciat deteriorē creditori contra eū ſuccurritur licet cōtra debitorē ad debitum actionē nō habeat. h. d. Illud quod glo. dicit noceret ex propoſito vel conſequutiue, hoc quod dicit ex ꝓpoſito, referas ad actionē ad exhibendum. hoc quod dicit conſequutiue, intelligas culpa tamē, & hoc referas ad actionē legis Aquilie, vel in factum, &c.

LEX XXVIII.

SI LEGATI. Stipulatio legatorum extinguitur ſpe legati extincta, & nō trāſit ad eum, ad quem commodum legati tranſit, & idem in obligatione pignoris. h. d. Iſta lex debet intelligi,
a quando ſtipulatur pater pro ſe, a ſecus ſi vt legitimus adminiſtrator filij, vt in glo.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Pro ſe. Hanc glo. ſing. tene menti, ꝙ hodie in aduentitijs ex contractu patris acquiritur vtilis actio filio, quā multum no. alleg. doc. in l. de rebus. ſ. de tranſact. & vide per Bald. in l. quod dicitur. de verbo. obli.

LEX XXIX.

PAULUS. Generalis obligatio facta a defuncto nō porrigitur ad bona heredis. h. d. qd
a no. de quo ꝑ gl. & Cy. in l. aſſiduis. a C. qui po. in pig. hab.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Aſſiduis. Vide Bal. poſt gl. & Bart. ibi, & Bald. in l. vbi adhuc. C. de iu. dot.

§. SI MANCIPIA. Partus rei pignorate cedit in obligationē, ſi a debitore percipiatur. hoc dicit.

a §. DOMUS. a Superficies ſolo pignorato impoſita cadit in obligationē. h. d. ¶ Oppo. gl. de l. cum poſtulaſſem. §. cur ergo. ſ. de dam. infec. glo. ſoluit. Dic ꝙ hic loquitur in bonefidei emptore, ibi non, quod dic, vt ibi.

ADDITIO.

a P. PAV. P. ¶ Domus. Intellige, & declara, vt ꝑ Alex. in apoſtil.
1 ☞ Sermone in generali continetur perſona loquentis.

§. SI SCIENTE. In obligatione generali venit ſeruus, qui obligationem cōtrahit. h. d.
1 † No. ꝙ in generali ſermone continetur perſona loquentis. a De
a quo in l. inquiſitio. C. de ſol. & ſ. de ſenator. l. j. in ſi. Ratio eſt, ſeruus non habetur hic, vt perſona, ſed magis, vt res quedam, & ſic non obſtat. d. l. inquiſitio.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Loquentis. Hoc etiā no. in l. ſi mercedem. §. ſi. de act. emp. & ibi vide qōnem, quam decidit ibi Bart. ꝑpter hoc & facit ad q. Bal. in c. j. §. cōtra omnes. hic finitur lex. & ibi eſt gl. que dixit, ꝙ vaſallus nō tenetur iuuare dominum ꝯ ſeipſum ex vi iuramenti fidelitatis. Et ſi inuicem tenerentur iuuare ꝯ ſeipſos, nulla eſſet obligatio. l. ab omnibus. §. ſi Titio. de leg. j. queſiuit etiā gl. no. an ibi teneatur iuuare ꝯ patrem & filiū? & dicit ꝙ ſic, ſm Jaco. Alibi, vbi dicit, ꝙ ꝯ fratrem & filium tenetur, ſed non contra patrem. Tu tene gloſ. ibi ſm Bal. & bene facit ſcdm eum qd no. in l. qui ſe patris. C. vnde li. in gl. ij. mag. qd no. Sed quid ſi expreſſe vaſallus iurauit iuuare dominū cōtra omnē pſonā, & etiam ꝯ ſeipſum, nunquid teneatꝫ iuuare dñm cōtra ſeipſum. vide Bal. in c. Imperialē. in ſi. de prohi. feu. alie. ꝑ Fed. ꝙ ſi iurās habet malam cām, tenetꝫ ex iuramento fidelitatis, ſecus ſi bonā, arg. l. vlt. C. de nō nu. pec. & l. vēditores. de ver. obli. & ibi etiā vide ꝑ eū, an ſi iurauerit fidelitatē cōtra omnē hominē, & ꝯ ſeipſum, & an videatꝫ expreſſiſſe filiū & vxorē, &c. Et ꝑ regulā huius legis dixit Bal. in l. frater a fratre. de condi. indeb. ꝙ ſi quis promiſit cōmodare turrim contra omnem perſonā, ꝙ non tenetur cōmodare contra ſeipſum, neqꝫ contra deſcendentes, ſecundum Bal. in l. cum acutiſſimi. C. de fideicommiſ. & Imol. poſt alios in cle. j. de iureiu. & facit ad aliam q. Bal. de qua in l. & qui. C. de diſt. pig. Adde conſulta per Pau. de Caſt. conſi. ccxxvj.

LEX XXX.

a PERICULUM. a Gl. hic ponit caſum vno modo, vt habes in ea. Tu pone ſimpliciter, vēdidi tibi nomen debitoris, quod nomen habet hypothecariam annexam, queritur ad quem ſpectat periculum pignoris? Certe ad emptorem, dum tamen pignus probetur obligatum, ſicut dicimus in emptore nominis. l. ſi nomen. ſ. de here. vel act. vend.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Periculum, vide Barbat. conſi. xix. in j. vol.

LEX XXXI.

a **Ex vectigali.** a Reſoluto iure donationis reſoluitur ius accep-
b tionis.h.d.Ro.quod creditor poteſt ſoluere penſionem pro fundo emphyteutico b ſibi obligato, ꝛc.

ADD TIONES

a ALEX.¶ Lex vectigali. Uide etiā,q̄ no. Bart.in l.indebiti. §.j.in fi.de cōdi.inde.ꝛ vide Bar.in l.ſi cōſtāte.in iiij.q.iij.q.pncipalis.ſ.ſol.ma.ꝛ adde,q̄ iſta lex nō habet locū in feudo,q2 reſoluto iure datoris,nō reſoluit̄ ius accipiētis.Tex eſt no.ꝛ ibi Bal.in c.j.de cōtro.inter vaſal.ꝛ aliū de būficio.p Bal.in l.fi.§.ſed q2 noſtra.in fi.C.cō.de leg.ꝛ ad hāc l.vide Bal.ī l.doce.C.de rei vēdi.ꝛ iſta lex eſt ſing.ſcdm Bal.in l.vſucapio.C.eo.ꝛ vide Bal.in l.ij in xij.q.in vſi.ſed iuxta hoc q̄rit̄.C.de reſc.vē.ꝛ Bar. in l.ſi res.in fi.ſ.q.mo.pig.vel hyp.ſol.ꝛ omnino Bart.in l.j.ff. de aqua plu.arc.Et ad hoc q8 hic Bar.vide no.p Bal.in l.ſolēnibus.C.de rei ven.ꝛ Bar.ꝛ doc.in l.cū ſeru⁹.de cōdi.ꝛ demō. vide gl.ꝛ Bal.in c.j.§.rurſus,q.mo.feu.amit.Adde an reſoluto iure datoris,reſoluat̄ ius accipiētis,Bal.cōſi.ccccliꝛ.iiij.li. vbi de feudo loquit̄,incipit nobilis vir. POMA.¶ Uide Jmo.cōſi.viij ꝛ Alex.in pulchro caſu in cōſi.xxxviij.vol.ij.vbi loquit̄ in emphyteuta pignorāte rē emphyteuticā,ꝛ cōſ.xciij.vol.ij.ꝛ cōſ. clxxij.eo.ꝛ cōſi.xj.vol.iij.Bal.in titu.de feu.alie.in ix.no.in prin. ꝛ cōſi.ccclxxj.in j.parte.Soc.conſi.lxxxv.

P.PAVP.¶ Lex vectigali.Limita hāc regulā pcedere in iure,q8 habet depēdētiā ſucceſſiuā,nō in eo,q8 primo inſtāti eſt pfectū,vide Bal.in c.j.§.fi.circa me.de cōtrouer.inue. Itē limita vt p Bal.ī c.j.de alie.feu. Itē limita vt p eūdē ī c.j.d cōtr. inter vaſal.ꝛ alium.Item vide omnino,quod conſuluit Anton. de Butr.in cōſi.viij.incip. Jeſu Chriſte, ꝛc. tam copioſe,ꝛ elegāter, quod ſi pater habens vſumfructum in bonis filij,illum vſumfructum,ſeu facultatem vtendi alicui creditori ſuo obliget,vel ipſe creditor ſit miſſus in quaſi poſſeſſionem vtendi dicto vſufructu pro credito ſuo, ꝛ pater poſtea conſentiat filio alienāti rē in qua habebat vſumfructū,q̄ ex parte querit̄ vſuſfructus,ꝛ ius ipſi creditori,q8 eſt mirādū,vide ibi p eū, ꝛ per Pet.de Anch.cōſi.cvj. Jn 3riū vide Abb.in l.cū oportet.§.cū autē.C.de bo.q̄ lib.in l.patrē,de his q̄ in frau.cre. Itē vide q8 ſing.dt Pau.de Ca.ī l.ſi cū vēderet.ff.de pig.ac.de pacto,de retrouēdēdo,q̄ oblato ptio,trāſfert̄ dñiū,et ſi pmiſſor iā in aliū alienaſſet,q2 reſoluto iure datiōis,ꝛc.vt p eū cōſ.liij. Circa iſtd vltimū vide ad Bar.in l.ij.C.de pac.inter emp.ꝛ vēd. Itē q̄mo do intelligat̄ regula iſtius legis,vide Ale.cōſi.xlv.vol.v. Itē p opi.Ant.de Bu.3 Anc.facit tex.in c.j.§.rurſus.q.mo.feu.ami. vbi Bal.ꝛ alij no.pro Anch.facit dictum Bar.in l.ſi res.ſ.qui.mo.pign.vel hypo.ſoluit.vbi vide.

b P.PAVP.¶ Fundo emphyteutico.Quid,ſi nō ſit ſoluta penſio tēpore debito,ꝛ pp̄terea ſit cauſata caducitas, an creditor pro intereſſe ſuo,poterit petere reſtitutionem in integ.ex capite ignorantie,ꝛ iterato offerre,vide Alex.quod ſic,conſi.xlv.volum.v.vide Jaſ.in l.ij.ver.xxiiij.quero.C.de iure emphyt.

LEX XXXII.

Debitor. Ea videntur inducta in predium, que ad vſum perpetuum inducuntur.h.d.

LEX XXXIII.

Si,qui. Adiecto non poteſt pignus dari,ꝛ datum repetitur.h.d.

LEX XXXIIII.

a **Cum tabernam.** a Appellatiōe taberne venit vniuerſitas mercātie,q̄ ibi exercet̄,ꝛ ideo cadit in obligationé,q̄ tēpore quo agit̄ reperitur.h.d.iſta lex bona,
b ꝛ notab.quam tene menti.¶ Opp.quod b ſolum videatur ius obligatū q8 qs habet in loco,vt l.ſi domus,in fi.ſ.de lega.j.ꝛ l.q tabernas.ſ.de cōtrah.emp.Sol.appellatio taberne pōt referri ad locū,itē ad merces,q̄ ibi vendunt̄.Sed ſi dubitat̄, de quo ſenſerūt 3hētes,dico,q̄ ſi qdē in loco in quo debitor vel vēditor nullū ius habeat,intelligit̄ de vniuerſitate mercātie,vt hic, ſcdm pmū itellectū gl.dū dt,q̄ erat ī publico.Si vero aliquod ius habebat in loco,ꝛ tūc ſi vēdit̄ vel alienat̄,intelligit̄ ſtricte p loco.l.q tabernas.d cōtrah.emp.aut pignorat̄,ꝛ tūc ītelligit̄ et de ipſa mercātia q̄ ibi erat,vt hic,ſcdm intellectū gl. put dicit, vel cōducta a publico.Et ratio differētie eſt,q2 licet in pignore fiat largior iterpretatio,tñ p hoc ius debitoris nō fiet deterius: nō eñ ad plus tenet̄.Itē ius creditoris fiet melius,q2 ſubuenit̄ ei ex cautiōe,q2 eſt ſibi de debito cautius.Simile eſt in l.fi. C.q̄ res pig.obl.poſ.ꝛ q8 ibi no.Quod autē dixi in vēditiōe,vel alienatiōe pp̄ietatis,intelligit̄ ſtricte,intelligas niſi ex quātitate ptij,vel ex alia cōiectura aliud pſumat̄.l.ſemp in ſtipulatio nibus.ꝛ q8 ibi no.ſ.de reg.iu.¶ Itē opp.de l.fideiuſſor.in fi.ſ. eo.vbi futura nō veniūt in obligationē.Sol.gl.remittit ad ibi no.Tu dic,q8 hec appellatio taberne,put refert̄ ad merces,eſt nomē vniuerſitatis,ſicut grex pecudū,ꝛ ſimi.l.cū pater.§.menſe.ſ.de leg.ij.ꝛ ideo licet merces mutent̄,tñ eadē videt̄ eſſe taberna,vt l.grege.in pn.ſ.e.ꝛ l.peculiū.ī prin.ſ.de le.ij.ꝛ iſta vniuerſitas videt̄ durare eadē,donec viuit dñs,vt hic.Mutatio enim q̄ poſtea fieret ibi p heredē,nō caderet in obligationē,vt hic dicit tex.cū gl.q8 eſt no.Quod intellige,niſi fieret aliquid cauſa explicādi negotiū ceptū a defuncto,vt l.furti.§.illud plane. de his qui no.infa.ꝛ q8 ibi no.

ADDITIONES.

a ALEX.¶ Cū tabernā.Uide q8 no.Bar.in l.gñali.§.j.de vſufru.leg.q8 no.Bar.in l.ſi cōſtāte.in iiij.q.ij.q̄ſt.prin.ſ.ſol.mat. ꝛ Bal.ſing.limitat de iſtis mercib⁹ venalib⁹ ī l.vbi adhuc.C.de iu.dot.ꝛ ibi facit hāc legē ſingularē,ꝛ facit iſta lex no an in obligatiōe gñali expreſſa,vel tacita veniāt merces venales: in quo Lu.in l.ſi cōſtāte.in pn.in ij.par.dt expreſſe,q̄ nō p l.debitor. ſ.e.Pro hoc adducit in fi.l.gñali.§.vxor.de vſufr.leg.in l.pdia. ſ.de fun.inſt.ꝛ de leg.iij.l.ſi fundus legatus.ꝛ l.ſi chor⁹.§.j.ꝛ l.ſi mihi.§.fi.ff.de her.iſti.l.ex facto.vbi eſt idē in legatis,q8 limitat niſi ſub ipſa obligatiōe non poſſunt alia includi,q̄ merces, quoniā ille veniūt,p gl.ſcdm eū fin.ī l.pediculis.§.itē cū q̄reret. de au.ꝛ arg.le.vbi legatū gñale rerū tales merces icludit,cū ad aliud referri nō pōt.Facit tex.ī l.fund⁹ q locat⁹.ff.de fun.inſtr. ꝛ ita reſidet Lu.Sed certe licet Bar.in d.l.gñali.§.j.ꝛ Bal.in l.certi.C.loc.in vj.q.videant̄ tenere,q̄ obligatio gñalis nō referat̄ ad merces venales,ꝛ reſpōdet Bal.ad hāc l.q̄ hic fuit obligatio expreſſa,tñ idē Bar.in d.l.ſi cōſtāte.iij.q.pn.ꝛ Bald.in l. vbi.C.de iu.dot.videt̄ tenere 3.Pro quo multū facit iſte text.ꝛ ideo cogita.Et certe iſte tex.videt̄ pbare,q̄ nō veniāt merces in obligatiōe gñali,niſi ille,q̄ ſunt tēpore mortis,ſeu q̄ ſunt tēpore quo agi pōt,ſcdm q8 declarat Bal.ī d.l.vbi.ꝛ Bar.ī d.l.ſi cōſtāte.ꝛ vid Bal.hi repe.ī antiquis.q refert,q̄ Bar.ī d.l.gñali. ſi oīa obligant̄,tz,q̄ veniāt res venales,ꝛ verū dicit p pdicta p Barto.ibi,ꝛ Bald.Hic habes reſpōſionē ad l.dbitor.ꝛ ad no.p Bal.ī l.certi.palle.Add Bal.ī ru.d vb.obl.ꝛ ī iiij.q.ſcripſi poſt Bal.hic in reportatis,adde an in gñali obligatione veniāt merces venales,vnū vbū p Bal.in pulchro caſu,conſi.ccclxiiij.j.lib.

b POMA.¶ Opp.q8.Uide Alex.conſi.xcv.volum.v.

1 Scriptura ī puata nō reqrit̄ dies nec 9ſul.ꝛ qñ reqrat̄.n.3.
2 Scriptura priuata neceſſario non ſubſcribitur,neq3 ſigillatur.
3 Uerba enūtiatiua per modū cauſe plata inducūt diſpoſitionē.
4 Litera videtur acceptata cum retinetur.

a **§. Idem queſiuit.** a Per epiſtolā poteſt cōtrahi pign⁹, nec vitiat̄,
b licet in ea nō ſit dies,ꝛ cōſul. b h.d.que3 caſum no.¶ *Rot.q̄
1 in priuata ſcriptura nō requirit̄ dies,nec cōſul.¶ No.q8 c non
c eſt de neceſſitate vt priuata ſcriptura ſigillet̄,vt ibi,dū dicit,ta
d bule ſignate nō ſiut. Ite3 forte d nō eſt neceſſe,q8 ſubſcribatur hoc modo,ego talis ſcripſi,ſed ſufficit q8 conſtet ſeu probetur
e manu ſua ſcripta. e Pro hoc l.ad teſtiū.§.j.ſ.de teſta.¶ Sed p declaratione litere,quero,que ſunt verba illa ex quib⁹ pignus cōſtitutum videtur: reſpon.illa,ſcilicet quoniam taberna, ꝛ ſer
2 ui a nullo detinent̄ niſi a te,ꝛ ſic verba †enūtiatiua per modum cauſe prolata inducūt diſpoſitionem.Pro hoc ſ.de rei vendi.l. emptor.§.ancilla.ꝛ extra de ſuc.ab inteſt.c.ſi.ꝛ ſ.de colla.do.l.
3 pe.ꝛ q8 no.in l.ſi ſocer.§.Lucius.ſ.ſolu.matr.Dixi plene in l.ex
f hac ſcriptura.ſ.de donat.¶ Sed opp. f ꝛ videtur,q8 in priua
g ta ſcriptura g requirat̄ dies (in vetuſtiſſimo exemplari legitur,requiruntur duo,quod ſatis videtur probari lege proxime ſeq.) l.ſcripturas.C.qui pot.in pigno.hab.ꝛ l.ex ſextāte.§.Latinus.ſ.de excep.rei iudi.Solu.dic,quod non eſt neceſſe ad pbationem rei geſte,vt hic,ꝛ l.Publia.ſ.depoſi.ſed ſi quis vellet pbare prioritatem,vel poſterioritatem in tempore,ꝛ tūc eſſet neceſſe,vt in contrario,ꝛ l.ſi decreto.C.qui pot.in pign.hab. Per hoc enim probatur rem obligatam eſſe,ſed non quando de prioritate,vel poſterioritate deberet aliter probari,ſecundum ea que dixi in l.nō ſolū.§.ſed vt probari.ſ.de nou ope.nun.ꝛ l.ſi
4 fundus.§.ſi duo.ſ.eo.¶ *Ultimo no.ex hac l. h q8 ſufficit q8
h quis oſtendat literam i ſibi deſtinatā,nec requirit̄,q8 pbet ſe
i tūc acceptaſſe.Uidet̄ enim acceptare literas,cū ipſas retinet,ꝛ eoipſo,quod accepit literam,vt hic dum dicit,reſpondi,conueniſſe de pignoribus videtur.Facit extra de probat.c.j.in clem.ꝛ ſ.ad Maced.l.ſi filius.

ADDITIONES.

a ALEX.¶ Idem q̄ſiuit. Et ad intellectū huius §.circa diem,ꝛ conſulem,vide q8 no.Bal.poſt Cy.in l.ſi qua beneficia.C.de diuer.reſcr.Adde tñ,q8 ī libro rōnū ſemp requirit̄ dies,ꝛ cōſul. No.Bal.ī ru.C.de ſi.iſtr.in v.viſo de ſcriptura.vbi et ponit,an

requirātur teſtes. Et quod in alia priuata ſcriptura, nō requiratur dies, tenet Bal. in d. rub. Et vide Ange. in auth. qđ ſine. C. đ teſta. etiā ſi ſcriptura priuata requirat ſigillū, vel ſubſcriptionē, vide Inno. in c. fi. de fide inſtr. ꝛ ſequit Ant. in c. ij. de fide inſtr. ꝛ Bal. in l. cum antiquitas. C. de teſt. ꝛ ibi expreſſiꝰ Pau. ꝛ Bal. in prin. Digeſtorum. in x. q. ꝛ ſi ſcriptura priuata nō requirat ſubſcriptionem, tamē oportet, ꝙ ſubſcribens affirmauerit ſcripturā illā eſſe ſuam, vt probatur in l. cū antiquitas ad fin. ꝑ quam ſe fundant doc. vbi teſtamētū ſcriptū manu teſtatoris, licet nō requirat ſubſcriptionē, tamē requirit, ꝙ teſtator affirmauerit, ꝙ ſcriptura illa erat ſcripta manu ſua, ꝛ hoc voluit Bar. hic. Et aduerte dn̄ hic dicit, ꝙ in priuata ſcriptura nō requirūtur anni Dn̄i, nec dies, ꝛ conſul. qꝛ Iac. But. quē refert Bald. in proe. Codi. §. quibus, tenet cōtra, qꝛ non dicit habere maiorē vim priuata ſcriptura, ꝗ̄ publica. ſed in publica requirūtur, vt in auth. vt ꝑpo. no. Impe. Et iſtud ſequitur Spe. in ti. de procur. §. ratiōe autē. ver. ſed quid in priuato. alias qđ in mādato. Et reſpondet ad iſtū tex. quod hic ſunt duo caſus, ꝛ vnus deciditur. Bal. in d. proe. ꝛ in ru. C. de fi. inſtr. diſtinguit, qđ aut ipſa obligatio poteſt infringi ex tempore, aut non. Adde, an priuata ſcriptura requirat diē, ꝛ conſulem, Abb. conſi. xcviij. ij. libro.
POMA. ¶ Vide Barbat. in repet. rub. de fide inſtrum.

b P. PAV. P. ¶ Dies, ꝛ conſul. Circa appoſitionē diei, ꝛ cōſulis in priuata ſcriptura, vide omnino Cur. in repe. l. admonēdi. ff. đ iureiu. vide Alex. cōſi. cccxxv. poſt med. Itē qđ quomodo ille ꝗ vtit ſcriptura, habet ſe fundare in tēpore, ꝛ requirit dies, vide Alex. cōſil. lxij. poſt med. Itē iſtud qđ dicit, ꝙ in ſcriptura priuata nō requirit dies, verū eſt ꝯ ſcribētē, vel eius heredes, ſecus ꝯ aliū. vide Math. no. xxiij. Itē de materia vide Barba. in repe. rub. de fide inſtr. Itē qđ in literis Pape, legibꝰ, ſtatutis ꝛ ſimilibus, vide Iaſ. in l. ſi qua. C. de diuer. reſc. Circa vero aliud qđ ponit in iſto §. de ſubſcriptione, vide de eius effectu in l. cū antiquitas. C. de teſt. ꝛ qđ ſubſcriptio nō requirat, niſi in caſibus a iure expreſſis, vide Pan. in ca. j. extra de his q̄ fiunt a ꝑla. ſine cōſen. ca. ꝛ vtrū inſcriptio ſit eiuſdē effectꝰ, cuiꝰ eſt ſubſcriptio, vide omnino Ang. cōſi. ccciij. alias cccvi. incī. teſtator ꝓpria manu in prin. ꝛ in fi. vide latiſſime Alex. cōſi. cc xc. Iaſ. in l. ſi qs ex argētarijs. §. cogent. in vj. no. ff. de edē. eūdē late in l. emptor. §. Lucius. ff. de pac. in l. cū antiquitas. C. de teſt. Nūquid autē ꝓiudicet ſubſcriptio facta nō lecto tenore ſcripture, ꝛ qđ ſi ſcriptura multa cōtineat, aliqua ꝓ, aliqua ꝯ q̄ trahat ſimplex ſubſcriptio? vide Pau. de Ca. cōſi. ccclij. Quid autē de eo q ſubſcribit ſchedule vacue, vide Fel. in c. cū venerabilis, extra de exce. Et de materia ſubſcriptionis, vide eūdē Fel. in c. cū inter. extra de re iudi. ꝛ i c. qm̄ ꝯ falſam. extra de ꝓb. Nūquid aūt ſigillū idē importet, ꝙ ſubſcriptio? vide Fel. in c. tertio loco, i ꝑn. extra de ꝓba. alia multa in materia ꝑuate ſcripture, vide ad Bar. i l. admonēdi. ff. đ iureiu. Itē qđ ſubſcriptio nō ſit neceſſaria, qūo qs ſcripſit totā ſcripturā manu ꝓpria, vid ꝑ Iaſ. i l. cū antiq. C. de teſta. vbi Pan. de Ca. ꝛ ibi ēt de materia, ꝙ ſubſcriptio tm̄ operet, quātū totalis ſcriptura ſchedule, vel inſtrī, ꝛ qn̄o, ꝛ de ſubſcriptiōe ꝛ đ eo q ſubſcripſit ſchedule vacue, vide Barba. in c. ſi

c qs. de reb. eccl. POMA. ¶ No. qđ. Aduerte tn̄ qđ Bar. l. admonēdi. ff. de iureiu. dn̄ loquit, ꝙ ꝑuata ſcriptura requirit ſubſcriptionē cuius tn̄ opi. reprobāt ibi doc. iſtā tāquā veriorē approbātes de qbus vide Math. no. xlv. Alex. ꝛ Iaſ. i l. cum antiquitas. C. de teſta. Lancel. l. que dotis. in fin. ſoluto matrimo.

d POMA. ¶ Itē forte. Cōtrariū tenet Bar. l. admonēdi. dn̄ loquit de priuata ſcriptura. ff. de iureiu. licet ibi ꝑ doc. reprobet.

e P. PAV. P. ¶ Sua ſcripta. Vide Rom. late conſi. ccciij.

f POMA. ¶ Sed opp. Vide Ale. cōſi. cxxxij. Pau. de Caſt. poſt Bal. ibi, in j. cōſti. Cod. Pan. cōſi. xcviij. ꝛ Ale. cōſi. lxx. volum. ij. Pan. c. ij. de fi. iſtr. Iaſ. ꝛ alios, maxime Ang. i aut. qđ ſine. C. de teſta. Ale. cōſi. cxxvj. vol. ij. vbi ponit quid in ſcriptura cōtinēte rōnes datorū, ꝛ acceptorū, vide etiā Ale. cōſi. xlij. vol. iij. ad fi. ꝛ cōſi. lxxvj. vol. iij. loquit i ſcriptura ꝑuata pr̄is, q diſponit iter filios, ꝛ ibi ēt ponit q̄ alia reqrant i ſcriptura ꝑuata, vbi ēt requiret tempus, ꝛ conſil. cv. volumine iij. vbi ponit, an aliquando requiratur in ſcriptura priuata, dies.

g ALEX. ¶ Priuata ſcriptura. Vide Bald. in j. conſtitu. Cod. in verſicu. deinde nota.

h ALEX. ¶ Ex hac l. no. ꝓ cāpſore. Quid aūt ſi literā cābij perdit creditor, vide Bal. i l. iſtrumēta. C. đ fideic. Ad quē vero ſpecret ꝑiculū, poſtꝗ̄ mercator acceptauit literā, vide Bal. in l. ꝓ debito. C. de bo. aut. iud. poſ. ꝛ illud, qđ đt Bar. hic eſt verū, niſi dicat ſe nolle obligari ꝓteſtādo, vt habet in d. clemē. j. de ꝓcur. Adde, qđ habet ꝑ Bar. in l. quo enim. rē rat. hab. in l. Titiꝰ. de cōſti. pec. ꝛ l. ſi abſentis. C. ſi cer. peta. ꝛ tex. iūcta gl. i l. Publia. §. fi. ff. depoſi. Bal. in l. ſi defuncti. ꝛ in l. ſi ꝓcuratorē. ff. de ꝓcu. ꝑ Bal. in d. l. ſi abſentis, ꝛ in rub. de fide inſtr. in ver. qro qđ de literis. Vide qđ habet i l. ſi literas. C. mand. ꝛ in l. fi. C. ad Mace.

i P. PAV. P. ¶ Oſtendat literam. Vide Alex. conſil. ccxc. vide ad Bar. in l. ſi filius. §. ad Macedon.

1 ☞ Numi cadunt in obligationem.

a **§. Creditor.** [a] In obligatione generali venit etiam pecunia quocunqꝫ modo queſita. h. d.

1 ¶ * No. ꝙ numi cadunt in obligationem, quod eſt vtile ſcire. Facit ī. qui pot. in pig. hab. l. idemque. §. fin.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Creditor, ꝛc. Pecunia venit in obligatione generali, ꝛ vide Bal. in l. certi. vj. q. C. loc. vbi dicit, ꝙ non venit in tacita obligatione, ꝛ qđ dixi poſt Bar. in l. generali. de vſufru. leg.

LEX XXXV.

SI inſula. Pactum de vendendo ad inſulam renouatam porrigitur. h. d.

In quibus cau. pig. vel hypo. tacitè contrahatur. Rubrica ii.

LEX I.

a **SEnatuſconſulto.** [a] Mutuanti in refectionē domus tacite eſt obligata, ſiue domino, ſiue conductori operis ſit ſoluta pecunia. hoc dicit.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Senatuſcō. Adde aliū caſum in materia ſcilicet i poſſeſſore emphyteuſis q cōueniri poterit hypothecaria ꝓ canone. text. eſt nota. in §. ſcire. in aut. de non alie. ſecundum Bald. in aut. ſi quas ruinas de ſacroſan. eccl. Itē adde aliū caſum qui no. elegāter ꝑ Bar. in l. ſi cū dotē. §. fi. ſol. ma. Itē ꝓ reſtitutiōe vſurarū ſcđm Bal. in l. executorē, in princi. de execu. rei iudi. ad de an ꝓ vſuris bona vſurarij ſint tacite obligata, Fed. cōſi. ccxx.

LEX II.

POmponius. Inuecta, ꝛ illata ſunt tacite obligata pro penſionibus, ꝛ ꝓ alio intereſſe. hoc dicit.

LEX III.

SI horreorum. Inuecta in horreum, vel in area, iuncta domui, ꝛ ibi illata ſunt obligata pro penſione. h. d.

LEX IIII.

EO iure. Hic ponit differentia inter ꝑdia ruſtica, ꝛ vrbana. ¶ Opp. de l. certi. C. loca. Solu. dicit gl. iſtā intellige ſ. đm illā, qꝛ nō ſunt obligata, niſi dn̄o ſciēte, in vrbanis nō requirit ſcientia. Ratio, qꝛ in ꝑdijs vrbanis incōgruū eſſet detegi rei familiaris vilitatē l. ij. qn̄ ꝛ quib. quar. pars đbeatur. C. ſed ſancta ruſticitas omnia palam habet. Ita dicunt doc. ꝛc.

§. Stabula. Stabulū, qđ eſt in comitatu a ꝑdijs vrbanis nō multū differt. h. d. ¶ Quero qualiter iudicabunt iſta tabula? Dicit gl. tāquā ruſtica, qꝛ cū tex. dicat nō multū differt ab vrbanis, ergo differt in aliquo ſi hoc eſt, đt Nic. Mat. ergo tūc habebit loco ruſticorū ꝑdiorum omnino, qđ eſt ꝯ mētē huius l. ꝛ ideo ipſe exponit, nō multū ab vrbanis differt, id eſt, in nihilo differt. Similis expoſitio eſt in l. idē qꝫ. §. fin. ī. tit. ij. ſecundum hoc non obſtat. ī. de verbo. ſign. l. vrbana. imo concordat, ꝛc.

LEX V.

a **POmponius.** [a] **§. Si quis.** ſi de iubēdo videt qs approbare obligationē bonorū ſuorū ante factaꝫ, ſecus in ea, que fieret poſtea. hoc dicit.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Pōponius. An fideiubēdo videt qs ratificare, vide omnino in l. exceptione, cum ibi no. maxime per Bald. C. de euic. ꝛ ibi etiam glo.

LEX VI.

LIcet. Tacita vel ficta obligatio manumiſſionē ſerui non impedit. h. d. Not. qđ aliud eſt rem eſſe expreſſe, ꝛ ſpecialiter obligatā, aliud permde haberi ac ſi eſſet ſpecialiter obligata. hoc dicit.

LEX VII.

a **IN predijs.** Fructus intelliguntur [a] tacite obligari pro penſione. h. d.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Intelliguntur. Adde etiam ꝙ poteſt dominus prohibere, ne colonus exportet fructus, ꝛ eos retinere, vt no. Bal. in l. edem, in j. col. C. loca.

Lex